

Afdeling: Plan, Byg og Miljø
Dato: 25. juni 2026
Reference: Tine Lysdahl Sørensen
E-mail: byggesag@norddjurs.dk
Tlf. Byg: 8959 4068
Journalnr.: 2026-297 Nova

Landzonetilladelse

Norddjurs Kommune meddeler hermed landzonetilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, til udvidelse af deponianlægget, beliggende på adressen Nymandsvej 11, 8444 Balle, matr.nr. 11d og 2k Glatved By, Hoed.

Luftfoto visende deponianlæggets beliggenhed syd for Glatved (rød prik)

Forudsætninger

Tilladelsen er meddelt på grundlag af oplysningerne i din ansøgning. Det forudsættes derfor at det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og i overensstemmelse med følgende vilkår:

Vilkår for tilladelsen

Der stilles følgende vilkår for tilladelsen:

1. At det ansøgte udføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet modtaget den 21. april 2026 og ved yderligere materiale modtaget den 4. juni 2026.
2. At det ansøgte udføres og efterbehandles jf. lokalplanens bestemmelser (lokalplan LP 050-707 - Glatved Strand - Område til råstofindvinding, affaldsbehandling og deponering)

Naboorientering

Naboorientering er udeladt da Norddjurs Kommune vurderer, at det ansøgte er af underordnet betydning for naboerne jf. Planlovens § 35, stk. 5.

Der er udarbejdet lokalplan for området, den ansøgte udvidelse ligger indenfor lokalplanens område, deponianlægget har eksisteret i en længere årrække, det antages derfor at omkringliggende naboer er orienteret om områdets anvendelse og omfang.

Sagsfremstilling

Reno Djurs I/S ønsker at udvide det eksisterende deponeringsanlæg på adressen Nymandsvej 11, 8444 Balle. Anlægget er beliggende på matriklerne 11d og 2k Glatved By, Hoed. Begge matrikler er ejet af Reno Djurs I/S.

Deponeringsanlæggets Etape I og igangværende Etape II-A er beliggende på matr.nr. 11d og den ligeledes igangværende Etape III-A Fase 1 og den nuværende ansøgte udvidelse - Etape III-A Fase 2 - er beliggende på matr.nr. 2k. Matriklens samlede areal er ca. 27 ha, mens det område - hvorpå der ønskes etableret nye deponeringsenheder - udgør ca. 12 ha.

Miljøstyrelsen, som er anlæggets tilsynsmyndighed, har med afgørelse af 30. september 2024 afgjort, at projektet Etape III-A Fase 2 er godkendelsespligtigt efter Miljøbeskyttelseslovens § 33. Reno Djurs I/S har derfor i 2025 fremsendt ansøgning om etablering og drift af Etape III-A Fase 2 til Miljøstyrelsen.

Anlægsområde for Etape III-A Fase 2

Anlægsarbejder - forventes gennemført i perioden medio 2027 til ultimo 2028. I forbindelse med etableringen af deponeringsenhederne på anlægsområdet vil der foregå følgende aktiviteter indenfor anlægsområdet:

- Terrænregulering af den nuværende terrænoverflade til et niveau svarende til 1 - 1,5 m under deponeringsenhedernes bund. I den sammenhæng vil der skulle flyttes en stor mængde jord fra anlægsområdets vestlige område til det område, der ligger indenfor skovbyggelinjen, men også udgravninger under det nuværende terræn.
- Etablering af et membran- og perkolat drænsystem på 1 - 1,5 m tykkelse ovenpå det regulerede terræn og op ad skråningerne. Den færdigetablerede bund af deponeringsenhederne vil være i kote ca. +8m DNN, hvor terræn langs den nordlige periferi i dag er i kote ca. 18 - 23 m DNN.
- Etablering af perkolat pumpeledninger indenfor hegnet langs anlægsområdets nordlige og nordøstlige periferi.
- Belægningsarbejder på adgangsvejen langs samme.
- Alt arbejde foregår indenfor allerede etablerede randvolde og hegn.

Figur 4-2

Oversigt over matrikel skel

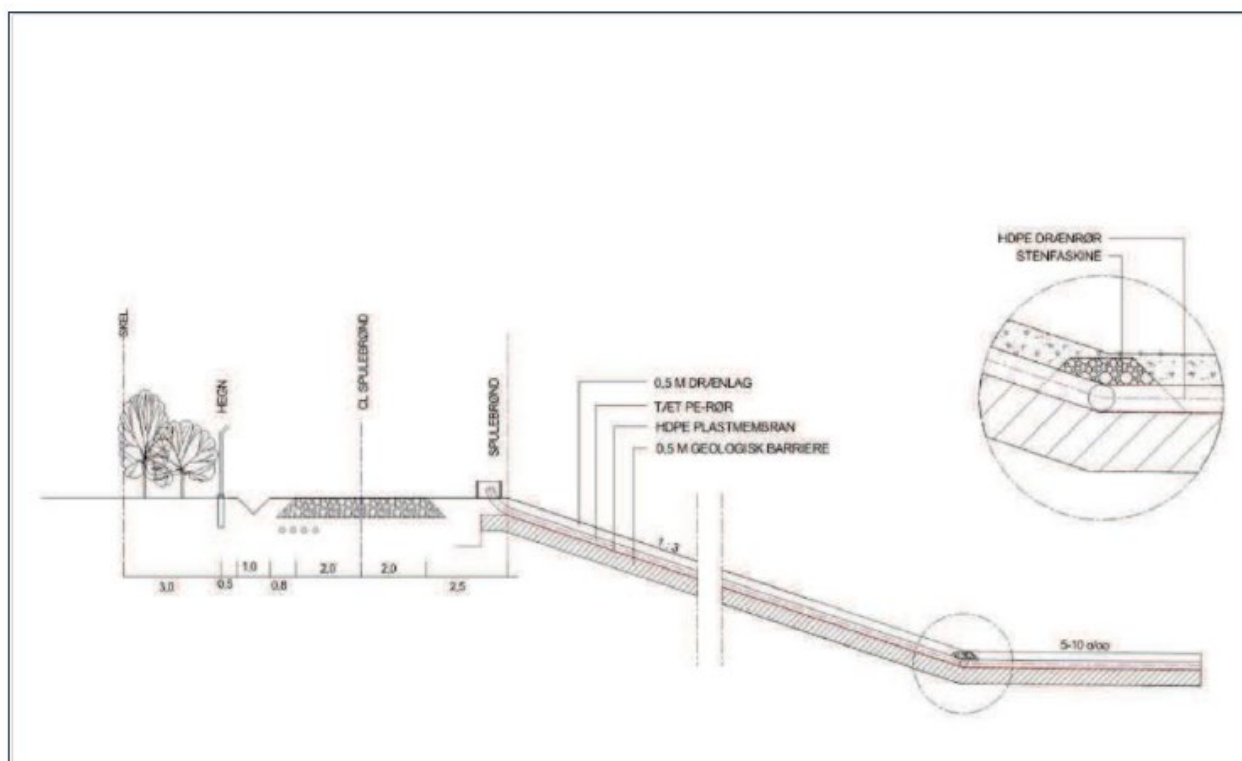
Etape III-A

Anlægsområdet - Etape III-A Fase 2

Udlagt til råstofudvinding og affaldsdeponering jf. lokalplan

Allerede etablerede enheder på Etape III-A Fase 1

Oversigtsplan visende deponeringsanlæggets faser

Principsnit gennem kanten af deponeringsenhederne mod omgivelserne.

Nye deponerings-
enheder på
Etape III-A Fase 2

Eks. deponerings-
enheder på
Etape III-A Fase 1

Eks. ventilbyg-
værk og pumpe-
stationer

Eks. komposte-
ringsanlæg - pla-
cering af nye
perkolattanke

Eks. Nedsivnings-
anlæg til overfla-
devand

Eks. perkolattank
m. pumpestation
til afledning til
AquaDjurs

Figur 6-2

Indretning af udvidelsen - Etape III- A
 Permanent adgangsvej til Etape III-A
 Midlertidige adgangsveje til Etape III-A
 Skelvolde mellem deponeringsenheder på Etape III-A

Oversigtskort visende indretning af anlægsområdet efter etablering

Driftsaktiviteter efter ultimo 2028:

Efter etableringen af de nye deponeringsenheder vil disse successivt blive taget i brug over en periode på op til 10-15 år efter færdiggørelsen. I forbindelse med driften vil der med lastbiler ske transport af affald ind på deponeringsenhederne fra det sydligste punkt af matr. 2k via den permanente adgangsvej. Affaldet aflæsses på de enkelte deponeringsenheder og indbygges med frontlæsser og kompaktor.

Der vil i nødvendigt omfang ske vanding og daglig afdækning af affaldet med jord til hindring af spredning af støv og affald med vinden.

Slutafdækning og reetablering af overfladen:

Efterhånden som opfyldningen af deponeringsenhederne over de næste ca. 25 - 35 år, når planlagt slutopfyldning, bliver affaldet afdækket med 1 - 1,5 m jord.

Jf. de nugældende miljøgodkendelser og lokalplanens bestemmelser afsluttes afdækningen med udlægning af næringsfattig kalkholdig jord til understøttelse af, at området får overdrevslignende karakter.

Der gøres opmærksom på at fremtidige terræn, efterbehandling og beplantning, skal udføres jf. lokalplanens pkt. 7.0 og i princippet som vist på lokalplanens kortbilag 3 og 4.

Kommuneplan 2025

Området er omfattet af kommuneplanramme nr. 7D2 - Deponeringsanlæg mv., Glatved, der udlægger områdets anvendelse til:

Deponeringsanlæg for affald, affaldsindustri i forbindelse med deponeringsanlæg samt råstofindvinding.

Området er omfattet af Lokalplan LP 050-707 - Glatved Strand - Område til råstofindvinding, affaldsbehandling- og deponering.

Deponeringsanlægget er omfattet af lokalplanens bestemmelser. Lokalplanen indeholder ikke "BONUSVIRKNING", der erstatter tilladelser der er nødvendige jf. planlovens § 35, stk. 1, derfor er der udarbejdet nærværende tilladelse.

Området ligger indenfor et område der jf. kommuneplan 2025, er udpeget som "Bevaringsværdigt landskab", der skal nyskabes og ændres.

I kommuneplanens retningslinjer for bevaringsværdige landskaber, der skal nyskabes og ændres, står blandt andet:

1. I bevaringsværdige landskaber, der skal nyskabes, kan bebyggelse, beplantning, tekniske anlæg m.m. etableres efter en konkret vurdering med udgangspunkt i områdets planlagte anvendelse og udformning samt landskabets nøglekarakterer, der skal respekteres og om muligt genetableres.

Skovbyggelinje (NBL § 17)

Udvidelsen af deponeringsanlæggets nordøstlige område er beliggende indenfor skovbyggelinjen. Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 er at sikre skovenes værdi som landskabselementer, at opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og at beskytte skovene mod blæst.

Skovbyggelinjen er en generel linje på 300 m, der gælder for alle offentlige skove og visse private skove. Der må ikke placeres bebyggelse, skure, campingvogne mv. indenfor en afstand af 300 meter til skoven.

Det fremgår endvidere af Naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 2, at forbuddet i stk. 1, ikke gælder for: 5) bebyggelse, campingvogne og lign. i landzone, hvortil der er meddelt tilladelse efter § 35, stk. 1, i lov om planlægning.

Det ansøgte kræver derfor ikke dispensation fra skovbyggelinjen, da der hermed er meddelt tilladelse, jf. Planlovens § 35, stk.1.

Kystnærhedszonen

Området ligger indenfor kystnærhedszonen. Målet er at beskytte den særlige natur og de landskabelige og rekreative interesser, der knytter sig til kysterne, ved generelt at begrænse byggeriet i kystnærhedszonen. I kommuneplanens retningslinjer for kystnærhedszonen står blandt andet:

1. Kystnærhedszonen skal som udgangspunkt friholdes for yderligere bebyggelse. Der må ikke udføres byggeri eller anlægsarbejder, som kan forringe kystens naturmæssige, landskabelige eller rekreative værdi.
2. Der kan i princippet kun inddrages nye arealer i byzone og planlægges for anlæg i landzone, såfremt der foreligger en særlig planlægningsmæssig og/eller funktionel begrundelse for kystnær lokalisering.
3. Planlægningen skal sikre offentlighedens adgang til kysten.

Vurdering

Der er ved afgørelsen lagt vægt på at der ved det ansøgte kun inddrages et areal der allerede er omfattet af en lokalplan og at der ikke opføres ny bebyggelse på arealet.

Det er vurderet at det ansøgte er i overensstemmelse med det der kan etableres jf. lokalplanen for området og dermed ikke er stridende mod dennes principper.

Det er ligeledes vurderet at det ansøgte ikke vil være til gene for, eller medføre væsentlige ændringer på de omkringliggende ejendomme, dette også set i forhold til allerede eksisterende aktiviteter der foregår på deponianlæggets område.

Det vurderes derfor at det ansøgte kan tillades i overensstemmelse med de hensyn, der skal varetages ved administrationen af planlovens landzonebestemmelser.

Risikovurdering iht. Habitatbekendtgørelsen

Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 er Natura 2000-område N48, *Stubbe Sø* og ligger omtrent 9 km sydvest for ansøgningsområdet. Natura 2000-basisanalyse kan hentes her: [Rapport](#). Natura 2000-området omfatter Habitatområdet H44 med følgende udpegningsgrundlag:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 44		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkege-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
	Arter:	Damflagermus (1318)
	Odder (1355)	

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet.

Da odder og damflagermus begge hovedsageligt er tilknyttet naturområder omkring vådområder, vandløb og/eller søer og ansøgningsområdet ikke ligger i tilknytning til nogle af disse, vurderes hverken odder eller damflagermus' yngle-, raste-, eller levesteder, at blive påvirket væsentligt af det ansøgte.

Grundet projektets omfang og afstand til Natura 2000-området, vurderes det ansøgte ikke at påvirke arter eller udpegede habitatnaturtypeområder væsentligt.

Beskyttede arter omfattet af Habitatdirektivet

Udvidelsesarealet vurderes ikke at rumme et naturindhold, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der ligger flere § 3-arealer i nærheden af projektområdet. Ansøger har som del af projektet fået dispensation fra Norddjurs Kommune til at foretage naturpleje og etablere solbadepladser for markfirben på § 3-overdrevet umiddelbart øst for projektområdet (jr.nr. 25/7708 - vedhæftet).

Øvrige § 3-arealer vurderes ikke at blive påvirket af projektet.

Bilag IV:

Der er registreret flere observationer af markfirben i Glatved Strand området og projektområdet vurderes at være et egnet leve-, yngle- og rasteområde for markfirben.

Ansøger har i forbindelse med projektets miljøgodkendelse fået udarbejdet en rapport, der bl.a. omfatter en vurdering af projektets påvirkning af bilag IV-arter - herunder en kortlægning af arter samt en plan for erstatningslevesteder og flytning af markfirben (rapport vedhæftet).

Ansøger har den 27. februar 2026 fået dispensation fra forbuddet i artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1 og § 11, stk. 1, mod indfangning, flytning, samt opbevaring og transport af markfirben af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) (jr.nr. 2025-20229 - vedhæftet).

I denne afgørelse stiller SGAV bl.a. vilkår om, at ansøger skal etablere erstatningslevesteder og at disse skal være funktionelle for arten inden de flyttes. Ansøger har deslige fået dispensation til naturpleje og etablering af solbadepladser på et § 3-overdrev umiddelbart øst for projektområdet (dispensation vedhæftet).

Det er kommunens naturmyndigheds vurdering, at ansøger har redegjort tilstrækkeligt for kortlægning af arter omfattet bilag IV og artsfredningsbekendtgørelsen og tager tilstrækkelige forbehold og hensyn til især markfirben, til at landzonetilladelse kan meddeles, uden artens økologiske funktionelitet påvirkes væsentligt. Der lægges især vægt på, at ansøger har en tydelig plan for flytning og indfangning af arten og at der sikres funktionelle erstatningslevesteder i artens nærliggende udbredelsesområde.

Øvrige bilag IV-arter vurderes ikke at blive påvirket af det ansøgte.

Der henvises i øvrigt til følgende vedhæftede bilag:

Vurdering af påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter (Mols Consulting for Reno Djurs)

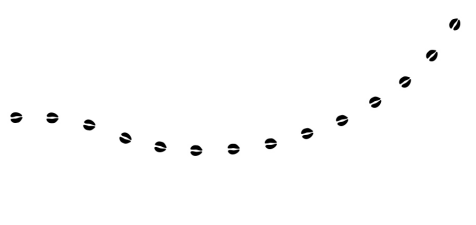
Dispensation NBL § 3-overdrev ved Glatved Strand

Afgørelse 2025-20229 (SGAV)

Offentliggørelse og udnyttelse

Afgørelsen vil blive offentliggjort på Norddjurs Kommunes hjemmeside den 25. juni 2026.

Nærværende landzonetilladelse må ikke udnyttes inden klagefristens udløb 23. juli 2026.

Klage

Kommunens afgørelse kan inden 4 uger fra offentliggørelsesdatoen ankes til Planklagenævnet jf. vedlagte klagevejledning. Der er nævnets afgørelse, hvornår en klage er indkommet rettidigt.

Du vil straks få besked, hvis der modtages klage. I tilfælde af klage må tilladelsen ikke udnyttes før sagen er afgjort i Planklagenævnet, med mindre nævnet bestemmer andet.
Hvis du ikke har hørt noget efter klagefristen udløb, kan landzonetilladelsen udnyttes.

Forældelse

Nærværende landzonetilladelse bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i 5 på hinanden følgende år, jf. planlovens § 56, stk. 2.

Andre tilladelser

Kommunen har med denne afgørelse, alene taget stilling til ansøgningen i henhold til planlovens § 35, stk. 1. Der er således ikke taget stilling til andre tilladelser, der måtte være nødvendige efter andre bestemmelser i planloven eller efter anden lovgivning.

Venlig hilsen

Tine Lysdahl Sørensen
Planlægger/Landzonesagsbehandler

Vedhæftet:

Vurdering af påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter (Mols Consulting for Reno Djurs) fra september 2025.

Dispensation NBL § 3-overdrev ved Glatved Strand af 12. november 2025.

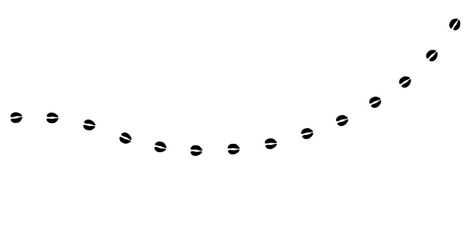
Afgørelse 2025-20229 af 27. februar 2026 (SGAV).

Kopi sendt til:

Danmarks Naturfredningsforenings hovedkontor: dnorddjurs-sager@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening Norddjurs: norddjurs@dn.dk

Miljøstyrelsen, att. Peter Møller: pemje@mst.dk

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Planklagenævnet jf. Planlovens § 58, stk. 1, nr. 1.

Klageberettigede er:

Erhvervsministeren

Enhver med retlig interesse i sagens udfald

Landsdækkende foreninger og organisationer, der har som hovedformål at beskytte natur og miljø, eller varetage væsentlige brugerinteresser.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Mit-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Norddjurs Kommune via klageportalen.

Når du klager, skal du betale et klagegebyr. Gebyret er på 900,- kr. for privatpersoner og 1.800,- kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder. Du betaler gebyret med betalingskort i klageportalen. Gebyret tilbagebetales, hvis du får helt eller delvist medhold i klagen.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Norddjurs Kommune. Hvis Norddjurs Kommune fastholder afgørelsen, sender kommunen klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Planklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du forinden er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Planklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Klagefrist

Klagen skal indgives inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Opsættende virkning

En rettidig klage over denne afgørelse har opsættende virkning, medmindre Planklagenævnet bestemmer andet.

Søgsmål

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsens modtagelse.

Vurdering af påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter (habitatbekendtgørelsens § 10)

Udarbejdet for Reno Djurs I/S af David Mayntz

Kvalitetssikret af Hanne Henriksen & Lasse Bossen

Mols Consulting - Natur og miljø ApS

September 2025

Indholdsfortegnelse

Indledning.....	3
Projektet.....	3
Metode	4
Bilag IV arter i og nær projektarealet.....	5
Etablering af erstatningslevesteder og opretholdelse af den økologiske funktionalitet til understøttelse af bestanden	10
Samlet vurdering	12
Konklusion	13
Bilag liste	13
Referencer	13

Indledning

Reno Djurs I/S planlægger at udvide det eksisterende affaldsdeponi ved Glatved Strand med Etape IIIa (Fase 2). Projektet skal imødekomme det stigende behov for deponeringskapacitet og sikre en robust affaldsinfrastruktur for ejerkommunerne i de kommende år. I forbindelse med ansøgning om udvidelse af deponeringsanlægget er der udarbejdet en vurdering af påvirkningerne af bilag IV arter på udvidelsesarealerne.

Projektet

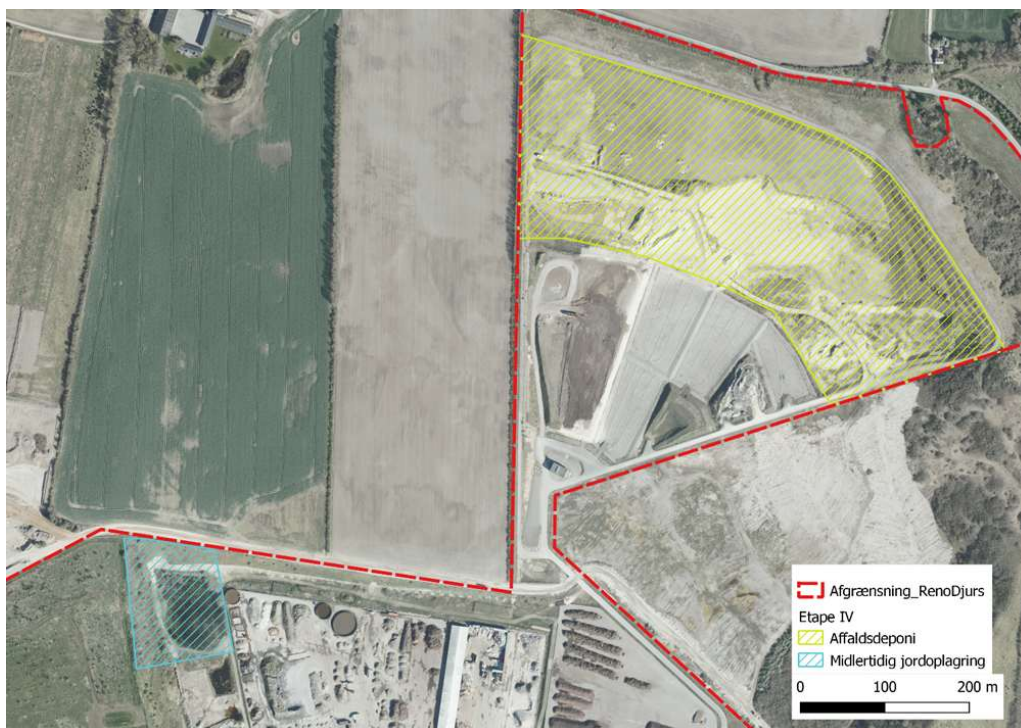
Projektbeskrivelse

Udvidelsen af Reno Djurs' deponi sker inden for matrikel 2k, Glatved By, Hoed, i et område på ca. 12 ha, som tidligere har været anvendt til råstofindvinding og delvist er efterbehandlet. Området fremstår i dag som et åbent, soleksponeret terræn domineret af smeltevandssand og -grus, og har karakter af potentielt levested for bilag IV-arter.

Projektet omfatter:

- **Opgravning og terrænregulering**
Ca. 200.000 m³ jord skal opgraves og området formes, så det er egnet til deponering. Opgravningen foregår inden for de tidligere grusgravsområder.
- **Etablering af deponeringsenheder**
Der anlægges nye deponeringsenheder med tæt membranlag, drænsystemer og perkolatopsamling. Disse enheder etableres med henblik på modtagelse af affald i henhold til gældende lovgivning og tilladelser.
- **Midlertidig oplagring af opgravet materiale**
Det opgravede materiale vil blive oplagt midlertidigt med henblik på senere at bruge det som driftsmidler og til daglig- og slutfærdig af deponeret affald. Den midlertidige placering bliver på et 1,5 ha internt oplagsområde inden for Reno Djurs' arealer (se bilag 1), som derfor indgår som en del af projektområdet. Placeringen fremgår af Figur 1.
- **Tilpasning af teknisk infrastruktur**
Projektet omfatter også udbygning af perkolathåndtering, herunder nye tanke, pumpestationer og recirkulationssystem.

Bilag 2 indeholder en detaljeret projektbeskrivelse for projektet.

Figur 1. Oversigtskort over Reno Djurs' samlede deponiområde ved Glatved Strand. Projektarealet for den planlagte udvidelse – Etape IIIa (Fase 2) – er vist med skravering og ligger i den nordøstlige del af det samlede driftsområde, der er markeret med rød afgrænsning. Oplagsområde, der er en del af projektområdet, er vist med blå skravering. Baggrundskort: Ortofoto 2022.

Metode

Vurderingen af udvidelsesprojektets påvirkning af bilag IV-arter er gennemført med udgangspunkt i habitatbekendtgørelsens § 10 og bygger på Miljøstyrelsens og SGAV's vejledende praksis, herunder seneste opdatering bilag IV-håndbogen.

Datakilder

Data er baseret på følgende kilder:

- Feltbesigtigelser gennemført i 2024 og 2025 af Mols Consulting – inkl. målrettet levestedsvurdering og visuelle observationer af individer (Bilag 1, 3)
- Tidligere naturfaglige undersøgelser i projektområdet og dets omgivelser (Mols Consulting 2020)
- Offentligt tilgængelige artsdata (Arter.dk, Miljøportalen m.fl.)

- Vurdering med udgangspunkt i lokalitetstype, terræn, hydrologi, vegetation og landskabssammenhæng, herunder faktorer som soleksponering, jordbundstype, strukturvariation og habitatmosaik. Der indgår desuden en funktionel vurdering af områdets økologiske værdi i forhold til potentielle levesteder og spredningsmuligheder.

Geografisk afgrænsning

Undersøgelsesområdet omfatter ikke alene det planlagte projektareal inklusiv det midlertidige jordoplagsareal, men også nærliggende og tilgrænsende områder, der kan have funktion som:

- Spredningskorridorer
- Fourageringsområder
- Midlertidige eller sekundære levesteder

Screening og udvælgelse af relevante arter

På baggrund af datagrundlaget er der gennemført en screening af, hvilke bilag IV-arter der har kendt eller potentiel forekomst i området.

Levestedsvurdering og påvirkningsgrad

For de relevante bilag IV-arter er der foretaget en konkret vurdering af, om projektområdet fungerer som yngle- og rasteområde. Vurderingen omfatter en faglig analyse af habitatkvalitet, tilgængelighed og tilstand, herunder områdets strukturelle og økologiske egenskaber (den samlede økologiske funktionalitet). Der er desuden taget stilling til påvirkningens omfang, varighed og reversibilitet samt til mulighederne for at bevare, forbedre eller erstatte eksisterende levesteder.

Som en del af vurderingen er det undersøgt, om projektets påvirkning kan påvirke artens gunstige bevaringsstatus – både lokalt og i forhold til artens naturlige udbredelsesområde.

Bilag IV arter i og nær projektarealet

På baggrund af den gennemførte feltkortlægning og screening er det vurderet, hvilke arter opført på habitatdirektivets bilag IV, der kan være til stede i eller i nærheden af projektområdet. Afsnittet sammenfatter resultaterne af screeningsprocessen og beskriver, hvorvidt projektområdet rummer faktiske eller potentielle yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

I vurderingen indgår både arter, der er kendt fra tidligere registreringer i området, og arter, som vurderes potentielt forekommende på baggrund af habitatforhold og landskabssammenhæng og registrerede fund i nærhed til projektområdet.

Tabel 1 viser en oversigt over de bilag IV-arter, som er screenet for, og deres eventuelle registrering eller fravær i og omkring projektområdet

Tabel 1: Oversigt over danske arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV og deres registreringsstatus i og omkring projektområdet for Etape IIIa, fase 2.

Bilag IV-art	Registreringer i og nær projektområdet
Pattedyr	
Alle arter af flagermus	Der er ikke registreret flagermus i eller nær projektområdet. Der vurderes heller ikke at være egnede yngle- eller rastesteder.
Hasselmus	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Birkemus	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Bæver	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Odder	Odder er ikke registreret i eller nær projektområdet. Nærmeste registrering er 2,7 km fra projektområdet i Hoed å
Ulv	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet (www.ulveatlas.dk)
Hvaler	
Marsvin	Der er flere observationer af marsvin i Kattegat øst for projektområdet
Fisk	
Snæbel	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Krybdyr	
Markfirben	Der er konstateret fast forekomst af markfirben i centrale dele af projektområdet
Padder	
Stor vandsalamander	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Klokkefrø	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Løgfrø	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Løvfrø	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Spidssnudet frø	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Springfrø	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Strandtudse	Arten er registreret 400 meter fra projektområdet i 2004, og er ikke genfundet siden
Grønbroget tudse	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Hvirvelløse dyr	
Bred vandkalv	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Lys skivevandkalv	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Eremit	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Sortpletet blåfugl	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Grøn mosaikgoldsmed	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Stor kærgoldsmed	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Grøn køllegoldsmed	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Stor ildfugl	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet

Natlyssværmer	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Mnemosyne	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Herorandøje	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Tykskallet malermusling	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Planter	
Enkelt månerude	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Vandranke	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Liden najade	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Fruesko	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Mygblomst	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Gul stenbræk	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet
Krybende sumpskærm	Arten er ikke registreret i eller nær projektområdet

Flagermus

Som led i vurderingen er der foretaget en screening af arealer indenfor en radius på 1 km fra etape IIIa (fase 2). Screeningen i databasen Arter.dk viste, at der ikke er registreret forekomster af flagermus inde i dette område. Det planlagte projektområde fremstår som et åbent landskab uden større træer eller bygningskonstruktioner, hvilket umiddelbart gør det uegnet som yngle- eller rasteområder for flagermus.

Det kan ikke udelukkes, at området lejlighedsvis udnyttes som fødesøgningsområde af åbenluft-jagende arter med lavfrekvente ('langbølgede') ekkolokationskald, fx brunflagermus og sydflagermus. Dette vurderes dog ikke at være kritisk, da arealet ikke rummer eller afgrænser yngle-/rasteområder og eventuelle påvirkninger forventes at være midlertidige og lokalt begrænsede. Samlet vurderes det, at projektet ikke vil skade eller forringe yngle- eller rasteområder for flagermus (jf. Habitatbekendtgørelsens § 10 stk. 1).

Odder

Odderen er opført på habitatdirektivets bilag IV og er afhængig af uforstyrrede vådområder og vandløb med rigelig føde og mulighed for skjul. Der er tidligere registreret odder i Hoed Å i både 2011 og 2022, beliggende ca. 2,7 km fra projektområdet. Den korteste afstand mellem projektområdet og Hoed Å er 1,1 km. Projektområdet vurderes dog ikke at udgøre et potentielt levested for arten, da det mangler egnet hydrologi og vegetationsstruktur. Samlet vurderes det, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle-, raste- eller fourageringsområder for odder (jf. Habitatbekendtgørelsens § 10 stk. 1).

Padder

I forbindelse med arts kortlægning og feltarbejde i 2024 (Mols Consulting 2024) og 2025 er der gennemført målrettede eftersøgninger af padder i projektområdet. Undersøgelserne blev

udført af Mols Consulting med henblik på at vurdere projektets potentielle påvirkning i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen og habitatbekendtgørelsen. Der er ikke registreret bilag IV-padder i projektområdet.

Strandtudse

Strandtudse vurderes særligt relevant i screeningssammenhæng, da arten i 2004 er registreret på Reno Djurs arealer ca. 400 meter fra projektområdet i et midlertidigt vandhul efter et gravearbejde. Den er ikke registreret siden i en radius på 20 km fra projektområdet. På trods af denne tidligere forekomst er strandtudsen ikke observeret, selvom den er målrettet og systematisk eftersøgt ved feltundersøgelser (Mols Consulting 2024), og habitatforholdene i projektområdet vurderes i dag ikke at understøtte arten. Der findes ikke egnede ynglevandhuller i eller omkring selve projektområdet, og områdets nuværende tilstand – præget af tørre, åbne flader – vurderes ikke at have værdi som levested.

Samlet vurderes det, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for padderarter (jf. Habitatbekendtgørelsens § 10 stk. 1).

Planter

I forbindelse med artskortlægningen er der ikke registreret forekomst af plantearter omfattet af habitatdirektivets bilag IV inden for projektområdet. Feltundersøgelser udført af Mols Consulting i 2020 (Mols Consulting 2020), 2024 (Mols Consulting 2024) og 2025 har ikke påvist beskyttede plantearter, og der er ikke identificeret vegetationstyper eller vækstbetingelser, der vurderes at kunne understøtte sådanne arter. Projektområdet er præget af intensiv drift og forstyrrelser, hvilket begrænser potentialet for forekomst af sjældne eller truede plantearter. Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke medfører påvirkninger af bilag IV-planter.

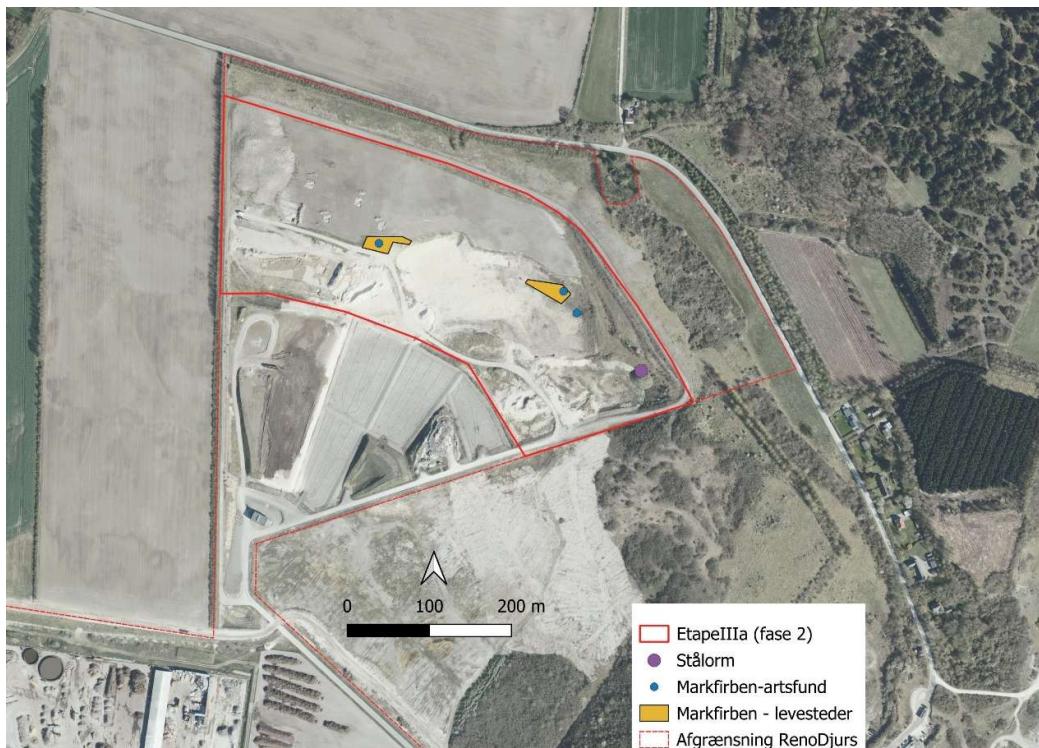
Krybdyr

Stålorm

Ved feltundersøgelser i 2024 blev der registreret to voksne individer af stålorm (*Anguis fragilis*) i den østlige del af projektområdet (se figur 3). Arten er opført på artsfredningsbekendtgørelsens bilag I og er dermed fredet, men den er ikke omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Der er således ikke formelle krav om beskyttelse af artens levesteder, men det anbefales, at anlægsarbejder i relevante områder tilrettelægges med hensyn til artens biologi. Dette kan for eksempel ske ved at udvise særlig opmærksomhed i yngleperioden (medio april – medio juli), samt ved at etablere procedurer for skånsom opsamling og flytning af individer til §3-overdrevet, hvis de observeres under anlægsfasen.

Markfirben

Der blev konstateret forekomst af markfirben (*Lacerta agilis*) i centrale dele af projektområdet. På figur 3 vises placeringen af etablerede familiegupper af markfirben på tre forskellige mulddepoter. Der blev observeret tre familiegupper i solåbne, tørre mikrohabitater, og observationerne dokumenterer tilstedeværelsen af etablerede yngle- og rasteområder inden for projektområdet.

Figur 3: Lokalteter for registrerede krybdyr i projektområdet ved Reno Djurs (Etape IIIa, fase 2). Violet markør angiver fundsted for stålmorm (*Anguis fragilis*), mens gule markører angiver placering af tre etablerede familiegupper af markfirben (*Lacerta agilis*) på solbeskinnede mulddepoter. Observationerne er gjort under feltarbejde i 2024. Baggrund: Ortofoto 2024 med anlægsområdets afgrænsning markeret med rød stiplede linje.

I forbindelse med projektets anlægsarbejder vil tre levesteder for estimerede ca. 100 strengt beskyttede markfirben blive fjernet. Desuden medfører gravearbejdet en intens trafik med tunge køretøjer, hvilket indebærer en betydelig risiko for drab på enkeltindivider.

Etablering af erstatningslevesteder og opretholdelse af den økologiske funktionalitet til understøttelse af bestanden

Markfirben (*Lacerta agilis*) er vidt udbredt i Danmark, men har oplevet tilbagegang i takt med tilgroning af lysåbne habitater. Arten er i dag især knyttet til råstofgrave, kystskrænter, vejkanter og andre lysåbne lokaliteter med bar jord og sparsom vegetation.

Ifølge NOVANA-overvågningen (2020–2022) er bestanden i Østjylland stærk og stabil. I denne periode blev der registreret 76 positive lokaliteter og fund i samtlige UTM-kvadrater langs Djurslands kyster. Data fra arter.dk underbygger dette med talrige registreringer langs hele østkysten, hvilket peger på, at området udgør et sammenhængende økologisk levested med stabile populationer.

På Djursland findes en særdeles robust bestand, særligt langs Glatved Strand, hvor projektområdet ligger i direkte økologisk forbindelse. Det betyder, at markfirben i projektområdet ikke er isoleret, men en del af en større, sammenhængende bestand, som bidrager til artens genetiske variation og langsigtede overlevelsesmuligheder.

Samlet set vurderes markfirben at være i en gunstig bevaringsstatus i Østjylland og på Djursland, og de planlagte tiltag ved Reno Djurs I/S som beskrives herunder understøtter, at denne status kan opretholdes.

Baggrund og formål

Projektet indebærer fjernelse af dokumenterede yngle- og rasteområder for en bilag IV-art, markfirben (*Lacerta agilis*), og skal derfor ledsages af kompenserende tiltag, der sikrer, at artens gunstige bevaringsstatus ikke bringes i fare. Dette afsnit redegør for de overordnede tiltag, der planlægges iværksat i tilknytning til projektet.

Den detaljerede plan er beskrevet i bilag 4, som er en integreret del af denne vurdering.

Etablering af funktionelle erstatningshabitater

Nord for det planlagte graveområde etableres nye, målrettede erstatningslevesteder med gunstige mikroklimatiske forhold, soleksponering og strukturvariation. Arealet er udlagt til formålet og friholdt for intensiv drift. Det indrettes med sandflader, skrænter og sten, som er velegnede for bilag IV-krybdyr. Området forventes at fungere som både yngle-, raste- og fourageringsområde. Etableringen gennemføres i god tid, så erstatningslevestederne er funktionelle inden indgreb i de eksisterende levesteder påbegyndes (se bilag 4).

Beskrivelse af det færdigetablerede erstatningsområde

Det færdigetablerede erstatningsområde omfatter et fødesøgningsareal på ca. 28.000 m², udformet som en mosaik af lysåbne, vegetationsrige flader. Området plejes løbende for at fastholde en lav successionstilstand og sikre egnede forhold for arten. Erstatningshabitatet

ligger i direkte forlængelse af projektområdet og har økologisk forbindelse til de eksisterende markfirbenspopulationer langs Glatved Strand. Denne habitatkontinuitet understøtter både spredning og genetisk udveksling.

Habitatet rummer en variation af mikrostrukturer – bar jord, solrige skrån timer, lav vegetation og forskellige skjulesteder – som tilsammen opfylder artens krav til reproduktion, daglig aktivitet og overvintring. Et særligt element er en soleksponeret vold på mere end 4.500 m², udlagt til yngle- og overvintring. Dette svarer til mere end tre gange arealet af de yngleområder, der berøres af projektet. Voldens sydvendte orientering giver optimale termiske forhold, mens omkringliggende strukturer som stenbunker, kvasdynger og dødt ved skaber skjul og muligheder for termoregulering. Samlet er området dimensioneret til at understøtte alle livsstadier af markfirben og dermed bidrage til at sikre artens gunstige bevaringsstatus i lokalområdet.

Skånsom flytning af individer

Inden anlægsarbejdet igangsættes, indfanges og flyttes markfirben til erstatningshabitaterne. Flytningen sker efter gældende retningslinjer og under hensyntagen til artens aktivitetsperioder. Opgaven udføres, overvåges og dokumenteres af biologfaglige konsulenter i henhold til beskrivelserne i bilag 4.

Øvrige tiltag i henhold til planen for markfirben

I overensstemmelse med den særskilte plan for etablering af erstatningslevesteder og flytning af markfirben gennemføres en række aktiviteter, som supplerer anlægsarbejdet, etableringen af erstatningshabitater og den skånsomme flytning. Disse aktiviteter er beskrevet i detaljer i bilag 4, og inkluderer blandt andet:

- Inden projektet igangsættes, skal de eksisterende levesteder beskyttes mod forstyrrelse. Anlægsarbejde kan derfor kun gennemføres i perioden 1. november til 25. marts, hvor markfirben befinder sig i vinterdvale. I denne periode er dyrene inaktive og opholder sig skjult i underjordiske dvalesteder, hvilket reducerer risikoen for direkte påvirkning. For at undgå forstyrrelse af overvintrende individer skal kørsel og jordarbejde holdes i en sikkerhedsafstand på mindst 15 meter fra kendte levesteder. Denne zone skal være tydeligt afmærket og respekteres under hele vinterarbejdet.
- Opsætning af midlertidige padde- og krybdyrhegn omkring både de eksisterende og de nye levesteder samt projektområdet for at styre bevægelse og sikre kontrolleret flytning.
- Indfangning og flytning af markfirben under anvendelse af herpetologisk udstyr (net, snarer og faldfælder), gennemført af erfarne fagfolk i artens aktive periode.
- Transport og udsætning af individer i de nye levesteder efter standardiserede procedurer, med fokus på at minimere stress og skade.

- Opfølgning på de eksisterende levesteder for at sikre, at de er tømt for individer, inden anlægsarbejdet påbegyndes.
- Overvågning af de nye levesteder de første år efter etablering, herunder registrering af solbadningsadfærd, yngel og brug af mikrohabitater, samt evaluering af æglægnings- og overvintringsmuligheder.
- Løbende pleje og drift af de nye levesteder for at fastholde lysåbne forhold og optimal habitatstruktur.

Samlet vurdering

Projektet indebærer beslaglæggelse af arealer med yngle- og rasteområder for markfirben. Dette kompenseres imidlertid ved etableringen af et nyt, funktionelt erstatningshabitat, som i både areal og kvalitet overstiger de berørte lokaliteter. De nye levesteder omfatter en mosaik af soleksponerede skråninger, sandflader, sten- og kvasstrukturer samt et fødesøgningsområde på ca. 28.000 m². Samlet set udgør dette mere end tre gange arealet af de yngleområder, der går tabt.

Et centralt element er, at erstatningshabitaterne er placeret i direkte forlængelse af den eksisterende markfirben-population langs Glatved Strand. Denne geografiske og økologiske sammenhæng betyder, at de nye habitater ikke fremstår som isolerede, men fungerer som en udvidelse og styrkelse af den eksisterende populations leveområde. Det giver mulighed for spredning, genetisk udveksling og en robust bestand, der er mindre sårbar over for lokale påvirkninger.

Kombinationen af erstatningshabitater, skånsom flytning af individer, samt pleje og overvågning medfører, at markfirben fortsat råder over funktionelle yngle-, raste- og fourageringsområder i lokalområdet.

Hvis erstatningsbiotopen etableres som beskrevet, vurderes projektet på baggrund af de kompenserende tiltag ikke at medføre en forringelse af markfirben-bestandens gunstige bevaringsstatus, hverken lokalt eller regionalt. Tværtimod vil etableringen af de nye habitater i tilknytning til Glatved-populationen kunne bidrage til en styrkelse af bestandens langsigtede overlevelsesmuligheder.

Projektet vurderes derfor at kunne realiseres, forudsat at der meddeles dispensation efter artsfredningsbekendtgørelsens § 10. Denne vurdering er udarbejdet i henhold til habitatbekendtgørelsens § 10 og udgør sammen med Bilag 4 det biologfaglige grundlag for dispensationsansøgningen.

Konklusion

Der er foretaget en faglig gennemgang af projektområdet med fokus på bilag IV-arter. Undersøgelsen viser, at kun markfirben (*Lacerta agilis*) har levesteder, der berøres af projektet. Projektet medfører tab af yngle- og rasteområder, men dette kompenseres gennem etablering af funktionelle erstatningshabitater, der i både areal og kvalitet overstiger de berørte lokaliteter og er placeret i direkte forlængelse af Glatved-populationen.

Sammen med skånsom flytning af individer samt pleje og overvågning vurderes det, at markfirben fortsat vil råde over tilstrækkelige yngle-, raste- og fourageringsområder i lokalområdet. Det er Mols Consultings vurdering, at hvis planen gennemføres som beskrevet, vil projektet ikke forringe markfirbenets gunstige bevaringsstatus.

Bilag liste

Bilag 1: Mols Consulting (2025): Levestedsvurdering af jorddeponering. Rapport udarbejdet for Reno Djurs I/S af biolog Lasse Bossen.

Bilag 2: Projektbeskrivelse for udvidelse af Reno Djurs' deponi – Etape III-A Fase 2. Udarbejdet af Steen Stentsøe, Reno Djurs I/S (2025).

Bilag 3: Mols Consulting (2024): Kortlægning af arter i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen. Rapport udarbejdet for Reno Djurs I/S af Lasse Bossen.

Bilag 4: Mols Consulting (2025): Plan for etablering af erstatningslevesteder og flytning af markfirben i forbindelse med udvidelsen af Etape IIIa (Fase 2) ved Reno Djurs. Rapport udarbejdet for Reno Djurs I/S af biolog David Mayntz. Kvalitetssikret af Hanne Henriksen og Lasse Bossen.

Referencer

Miljøstyrelsen (2021). Habitatvejledningen.

Miljøstyrelsen (2019). Opdatering af Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV – Padder og krybdyr.

Miljøstyrelsen (2022). Opdatering af Håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV – Flagermus.

Mols Consulting (2020): Pleje- og biodiversitetsplan for Reno Djurs. Rapport udarbejdet for Reno Djurs I/S af botaniker Hanne Henriksen og zoolog Kåre Würtz Sørensen.

Norddjurs Kommune. Lokalplan 050-707 – Område til råstofindvinding, affaldsbehandling og deponering ved Glatved Strand.

7. JULI 2025

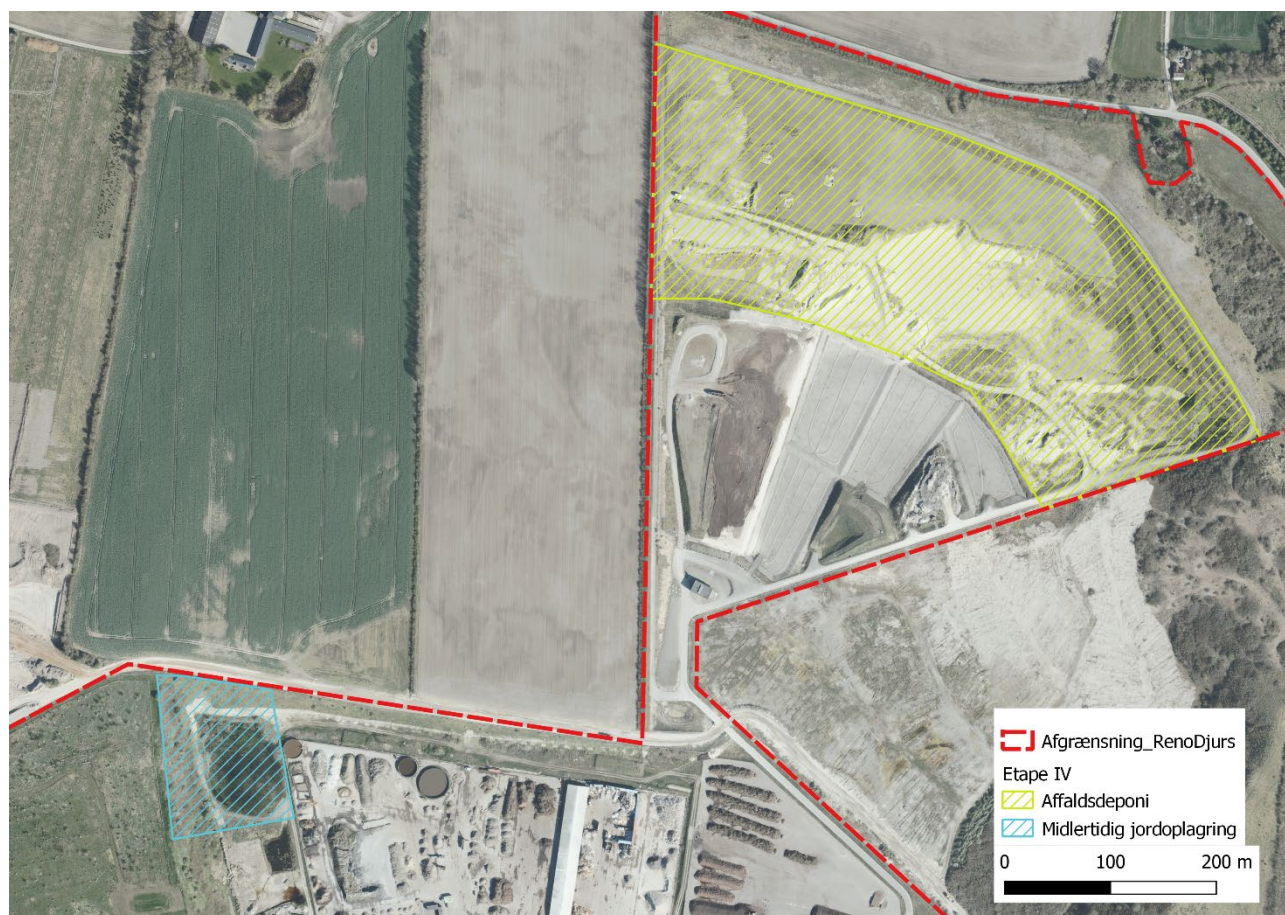
**LEVESTEDSVURDERING AF AREAL FOR JORDDEPONERING
I FORBINDELSE MED INTERN UDVIDELSE AF
AFFALDSDEPONIET, RENODJURS**

LASSE STIG BOSSEN
MOLS CONSULTING – NATUR & MILJØ APS

BAGGRUND

I forbindelse med ibrugtagelsen af Etape IV, på Renodjurs affaldsdeponi ved Glatved Strand, vil der i forbindelse med klargøring af det nye deponeringsareal skulle opgraves en større mængde råstoffer, i form af sand og grus. Dette ville skulle opbevares midlertidigt, med henblik på at bruge det som afdækning af deponeret affald. I den forbindelse er der blevet udpeget et område til oplagring af disse råstoffer, internt på Renodjurs areal. På baggrund af denne udpegning er der udført en levestedsvurdering af arealet, med henblik på at sikre evt. beskyttede arter mod negativ påvirkning.

Levestedsvurderingen er udført af Lasse Stig Bossen, Mols Consulting d. 4. juli 2025.

Figur 1: Den gule skravering markerer Etape IV. Den blå skravering markerer området for midlertidig oplagring af råstoffer.

LEVESTEDSVURDERING

Levestedsvurderingen blev foretaget med udgangspunkt kendte artsfund, på arealet, fra artskortlægning i 2024 hvor navnlig markfirben, udgør et fokuspunkt. Artskortlægning i 2024 er ligeledes foretaget af Lasse Stig Bossen, Mols Consulting.

Selve området er på 1,5 hektar beliggende i tidligere råstofindvindingsområde, hvilket tydeligt fremgår af områdets karakter, der kan inddeles i to delområder:

- Bundterrænet
- Graveskrænterne

Bundterrænet består af en større flade, uden topografisk variation. Terrænet ligger omkring kote 1, hvorfor dele af arealet fremstår som præget af terrænnært vand, med en vegetation domineret af tagrør, rørgræs, fjølsgræs, bredbladet dunhammer og gul iris. Undertiden er der ligeledes på tørre pletter overdrevs- og eller ruderatvegetation, domineret af kamgræs, prikbladet perikon, slangehoved og vildgulerod. Denne vegetationssammensætning indikerer en historik i form af råstofindvinding, til lige over grundvandspejlet (se figur 2).

Umiddelbart syd for området, udpeget til midlertidig råstofoplagring, findes et regnvandsbassin. Dette er grundvandsfødt og fremstår derved med permanent vandspejl. Vegetationen er sporadisk og består overvejende af svømmende vandaks, tråd-alger, bredbladet dunhammer og tagrør. Regnvandsbassinet tilstandsændres ikke i forbindelse med oplagring af råstoffer.

Der blev i forbindelse med undersøgelsen af bundterrænet ikke registreret arter eller egnede strukturer der indikerer potentiale for yngel- eller rasteaktivitet, for arter på habitatdirektivets bilag IV. Der lægges her særlig vægt på den relativt homogene struktur, med høje og skyggende arter uden øvrige muligheder for skjul i form af dødt ved, større sten mv.

Figur 2: Bundterrænet for midlertidig oplagring af råstoffer.

Graveskrænterne består af smeltevandssand og -grus, og fremstår homogene i forhold til topografi, da disse skrænter er udført som anlæg, til at sikre skred af omkringliggende arealer. Graveskrænten mod nord fremstår med ruderartligende præg, med en vegetation domineret af draphavre, prikbladet perikon, eng-brandbæger, vild gulerod, grå bynge, slangehoved og brombær. Hele strækningen blev gennemgået for yngle- og raste aktivitet samt evt. spredning af markfirben,. Der blev ikke registreret spor af arter, hverken i form af aktivitet, synlige huler, soleksponeret æglægningssubstrat eller potentielle solningspladser. Dette tilskrives de homogene strukturer uden områder fri for vegetation samt mangelfulde skjul i form af huler, sten, dødt ved m.v.

Graveskrænten mod vest fremstår som kraftig tilgroet, domineret af brombær og mirabel. Denne markante tilgroning vurderes at skyldes en næringspåvirkning fra toplaget på Etape I. Graveskrænten mod vest huser ligeledes ingen egnede strukturer for bilag IV-arter. Eftersom skrænten i den nordlige ende støder op mod skrænten i den vestlige side, vurderes det at skrænten udgør en økologisk blindgyde, hvilket gør den uegnet som spredningskorridor for markfirben,.

Figur 3: Graveskrænten mod nord.

KONKLUSION

Med udgangspunkt i kendte artsfund, samt en supplerende undersøgelse af arealet, vurderes det at oplagringen af råstoffer ikke påvirker arter på habitatdirektivets eller deres økologiske funktionallitet negativt. Der lægges her vægt på de relativt homogene strukturer, kombineret med kraftig vegetationsdække, der gør arealet uegnet for yngle-, raste, og spredningsaktivitet for arter som markfirben,.

Eftersom regnvandsbassinet potentielt ville kunne udgøre yngleområde for paddearter i fremtiden, skal dette sikres mod opfyldning, ved at graveskrænten for jordoplaget udføres i passende anlæg.

Figur 4: Oversigt over terræn på arealet for midlertidig oplagring.

1 Projektbeskrivelse

1.1 Baggrund

På Reno Djurs I/S' deponeringsanlæg ved Glatved Strand forudses det, at der på de igangværende deponeringsenheder på Etape II- A henholdsvis Etape III-A Fase 1 vil mangle kapacitet for visse affaldstyper indenfor ca. 3-4 år. Reno Djurs I/S ønsker derfor at udvide deponeringsanlægget for herved at sikre fortsat og langsigtet deponeringskapacitet for ejerkommunerne.

Reno Djurs I/S agter derfor at fremsende en ansøgning om miljøgodkendelse af deponeringsenhederne omfattende Etape III-A Fase 2 til Miljøstyrelsen (Reno Djurs, 2025), samt af nødvendige ændringer af det eksisterende perkolat håndteringssystem.

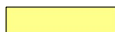
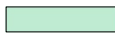
Deponeringsanlæggets placering og den planlagte udvidelse fremgår af Figur 1-1 nedenfor.

Figur 1-1: Beliggenhed af Reno Djurs I/S' deponeringsanlæg ved Glatved Strand

Reno Djurs' deponeringsanlæg er placeret på matriklerne 11d og 2k, Glatved By, Hoed og udvidelsen med ca. 12 ha nye deponeringsenheder – Etape III-A Fase 2 – vil ske på matr.nr. 2k. Begge matrikler ejes af Reno Djurs.

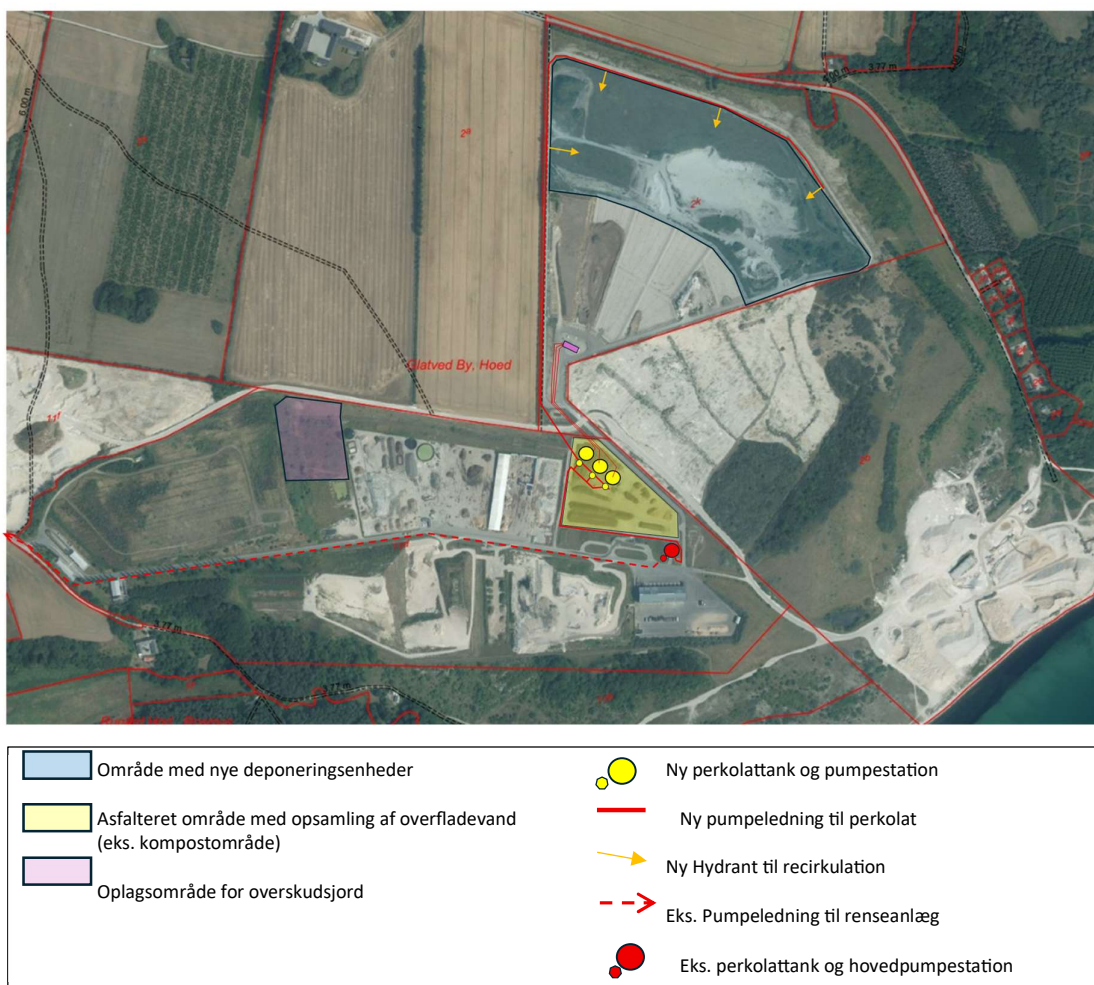
	Planlagt udvidelse - Etape III-A Fase 2
	Igangværende Etape III-A Fase 1
	Igangværende Etape II-A
	Nedlukket Etape I

Figur 1-2: Placering af nedlukkede, igangværende og planlagte (projektet) deponeringsområder

Udvidelsen af deponeringsanlægget omfatter etablering af følgende:

- › Nye deponeringsenheder til farligt, blandet og mineralsk affald – ca. 12 ha (120.000 m²) – på Etape III-A Fase 2
- › Perkolattanke (til oplagring af perkolat forud for recirkulation, afledning til renseanlæg eller behandling i et eventuelt fremtidigt internt renseanlæg) placeret på det nuværende asfalterede komposteringsareal med opsamling af overfladevand.
- › Perkolapumpeledninger og pumpestationer til transport frem til perkolattanke hhv. til recirkulation over Etape III-A – Fase 2 herunder hydranter til recirkulation ved Etape III-A Fase 2.
- › Adgangsveje til de nye deponeringsenheder ved etablering af asfaltbelægning på eksisterende grusveje.
- › Flytbar garage til kompaktor

De eksisterende faciliteter på Reno Djurs I/S' anlæg i form af administrationsbygninger, brovægte, anlæg til sorterings- og oplagsfaciliteter, vaskeanlæg, nedsivningsanlæg, pumpestationer mv. vil ikke blive ændret og skal fortsat fungere.

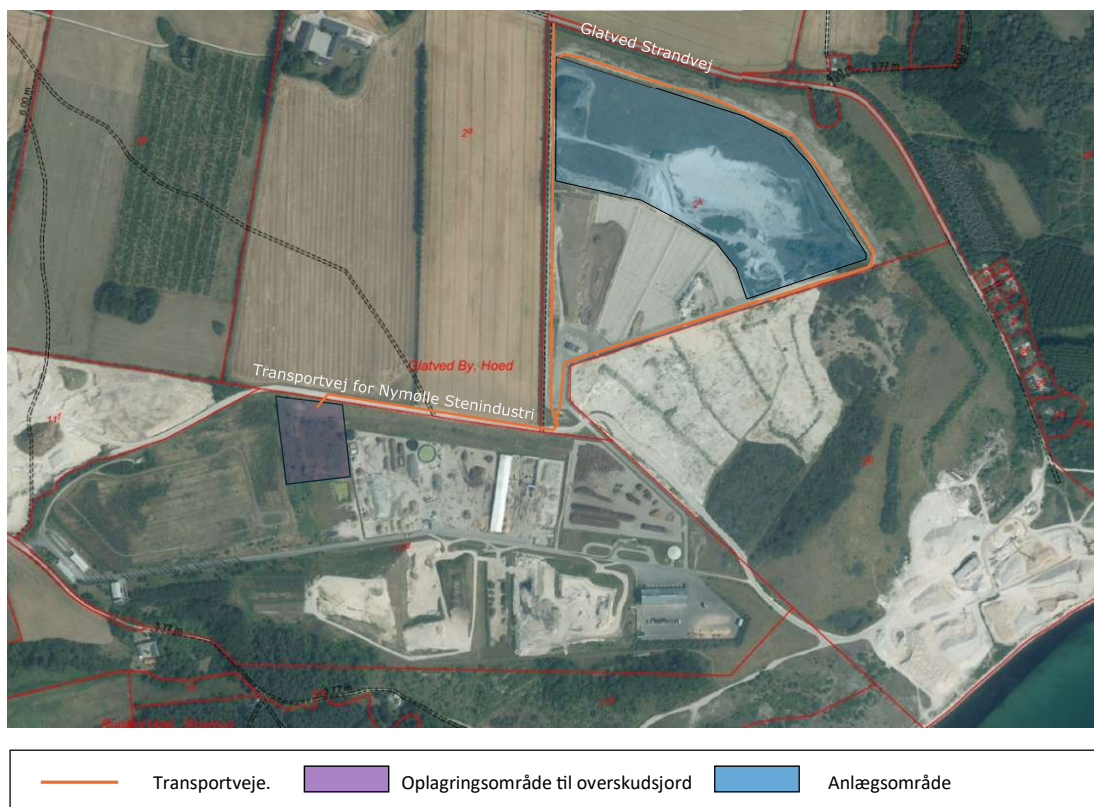
Figur 1-3: Placeringen af perkolattanke, pumpestationer og ledninger

1.2 Etablering af projektet

Etableringen af de nye deponeringsenheder på Etape III-A Fase 2 vil indebære følgende anlægsarbejder på området:

- › Udgravning, transport og indbygning i oplag af ca. 200.000 m³ friktionsjord fra anlægsområdet (Etape III-A Fase 2) på oplagsområdet ved Etape I.
- › Regulering af råjordsplanum på anlægsområdet til kote ca 5-8 m DNN og afretning af de indvendige skrænter mod anlægsområdets afgrænsninger mod nord, vest og øst til 1 lodret på 3 vandret.
- › Indbygning af et 0,5 m tykt lag af dertil egnet ler på råjordsplanum efterfulgt af etablering af en kompositmembran af 2 lag HDPE membran á 1,5 mm med et mellemliggende lag af 8-10 mm bentonitmåtte.
- › Udlægning af 0,5 m perkolatopsamlingssystem af sand og grus med perkolatdrænrør udlagt direkte på membransystemet.
- › Forstærkning af grusbærelag og udlægning af asfaltbelægning på eksisterende intern servicevej vest, nord og øst for anlægsområdet.

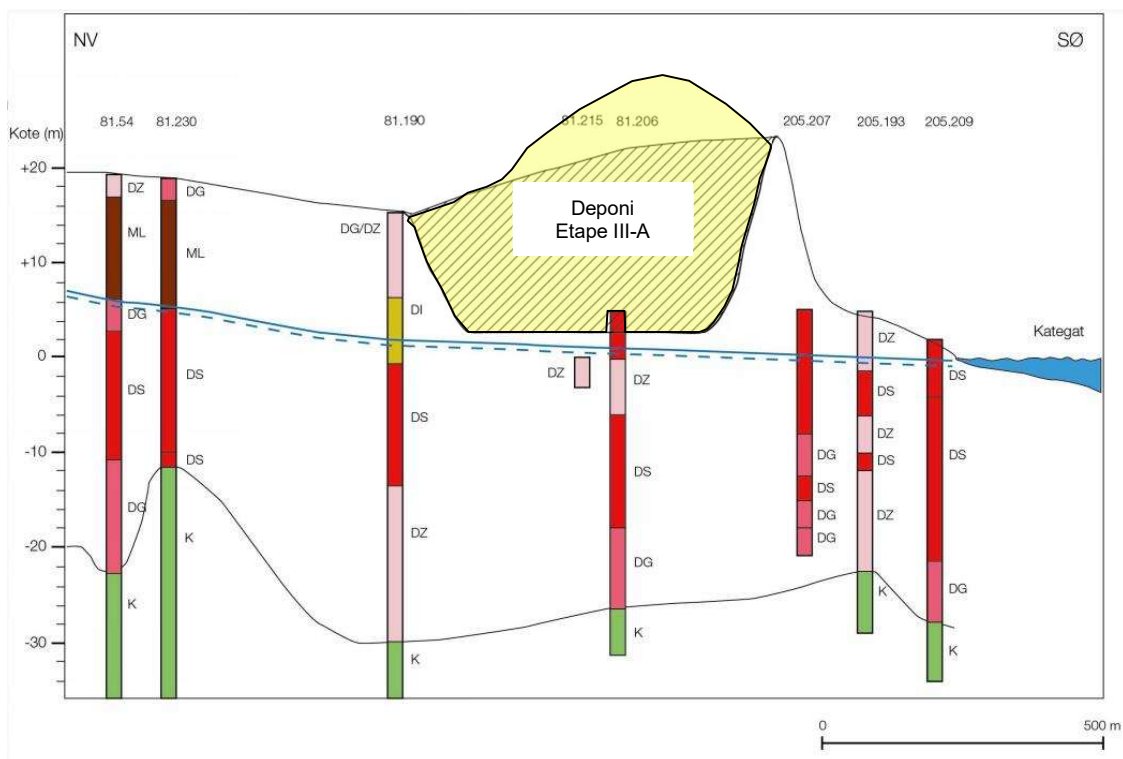
På nedenstående figur 1-4 er angivet placeringen af transportvejene til og fra anlægsområdet, samt til oplagingsområdet for overskudsjord. Således forventes hovedparten af de tunge interne transporter (flytning af overskudsjord) at ske via en kombination af eksisterende interne serviceveje og Nymølle Stenindustri transportvej til udskibningsområdet ved Glatved Strand. Tilkørsel af materialer til lermembran og af drængrusmaterialer kan ske enten via de allerede eksisterende interne og asfalterede serviceveje eller gennem porten i hegnet til Glatved Strandvej i det nordøstlige hjørne af matr.nr. 2k.

Figur 1-4: Transportveje for jordflytning fra og tilkørsel af materialer til anlægsområdet

1.3 Grundvand og overfladevand

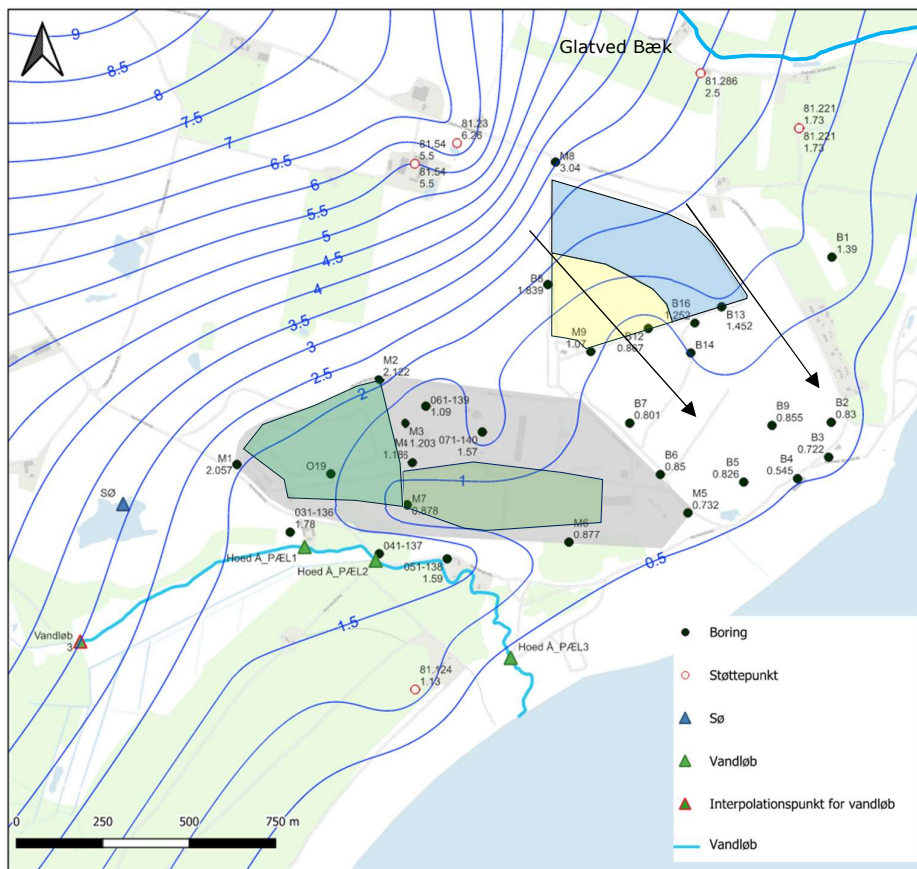
Reno Djurs' deponeringsanlæg er etableret i en tidligere grusgrav, hvilket også gælder for deponeringsenhederne på Etape II-A Fase2. I en periode frem til 2022 er der på anlægsområdet været drevet agerbrug efter ophør af udgravningerne. Den geologiske lagfølge under deponeringsenhederne består af kvartære aflejringer underlejret af kalk, se Figur 1-5. De kvartære aflejringer består typisk af sand, grus, sten og blokke og underbunden under de eksisterende og de kommende deponeringsenheder er således permeable til stærkt permeable.

Figur 1-5 Geologisk tværsnit gennem Etape III. DS=Smeltevandssand, DG=Smeltevandssand og -grus, ML=Moræneler, DI=Smeltevandssilt, K=Kalk

Der er i tidens løb udført en lang række undersøgelsesboringer og monitoringsboringer. Endvidere foreligger der boringsoplysninger fra tidligere boringer til vandindvinding. Placeringen af de relevante boringer fremgår af figur 1-6.

Reno Djurs gennemfører i forbindelse med monitoringen af det eksisterende anlæg bl.a. pejlinger af grundvandsstanden i en række boringer på anlægget. Der peyles 2-4 gange om året. Resultaterne af en pejlerunde, foretaget i vinteren 2024, er angivet på figur 1-6.

Figur 1-6: Grundvandspotentialet ved deponeringsanlægget - vinter 2024.
Det blå område er arealet for de nye deponeringsenheder Etape III A Fase 2, og strømningsretningen i grundvandet er vist med sorte pile

Reno Djurs gennemfører desuden udtagelse og analyse af vandprøver fra grundvandsmoniteringsboringerne. Resultaterne heraf rapporteres i årsrapporten for deponeringsanlægget, hvortil der henvises for en detaljeret gennemgang af monitoringsresultaterne.

Det fremgår af det geologiske tværsnit, at grundvandet i de øvre permeable lag af sand, grus og sten sandsynligvis er i direkte hydraulisk kontakt med den underliggende kalk. Det vurderes derfor, at der er tale om et sammenhængende, frit grundvandsmagasin. Der vurderes desuden at være direkte hydraulisk forbindelse mellem grundvandsmagasinet og havet via de grovkornede glacialle sedimenter.

Grundvandets generelle strømningsretning går fra nordvest og mod sydøst ud mod Kattegat, se potentialekortet for vinteren 2024 i figur 1-6. Det er omtrent det samme strømningsbillede, som fremgår for alle år og alle årstider.

Syd for deponeringsanlægget løber Hoed Å og nord for deponeringsanlægget løber Glatved bæk. Som det ses af figur 1-6 løber grundvandet under Etape III Fase 2 ikke i retning af disse vandløb.

Det skal bemærkes, at grundvandet omkring deponeringsanlægget ikke er udpeget som område med drikkevandsinteresser eller særlige drikkevandsinteresser. Grundvandet indvindes ikke til drikkevand, og det vurderes, at det ej heller fremtidigt vil være egnet hertil. Dette skyldes dels magasinets umiddelbare nærhed til havet, og dels at grundvandet allerede indeholder forhøjede koncentrationer af bl.a. kvælstof og diverse miljøfarlige forurenende stoffer.

1.4 Drift under opfyldning

Efter etablering af deponeringsenhederne på anlægsområdet bliver de enkelte deponeringsenheder taget i brug til deponering af affald successivt over en årrække.

Affald tilkøres til enhederne via de interne adgangs- og serviceveje og udlægges på de enkelte enheder. I forbindelse med den daglige drift udlægges daglig afdækning af affaldets overflade i det omfang dette er nødvendigt for at forhindre spredning af lugt og støv fra affaldet. Hertil benyttes typisk form af friktionsmaterialer fra den under anlægsarbejderne oplagte jord på matr.nr. 11d eller andre rene og dertil egnede affaldsmaterialer. Materialerne tilkøres via de interne service- og adgangsveje.

1.5 Slutafdækning og drift efter opfyldning

Efterhånden som deponeringsenhederne bliver fyldt op til den miljøgodkendte højde, slutaftdækkes det deponerede affald med min. 1 m jord, hvoraf mindst den øverste 0,5 m er næringsfattig jord. Jord fra udgravningsarbejdet for Etape III-A Fase 2 oplagt på matr.nr. 11d og andet dertil egnet jord fra lokalområdet vil blive benyttet til dette formål.

Materialerne til slutaftdækningen forventes tilført via de interne service- og adgangsveje og/eller Glatved Strandvej og porten i det nordøstlige hjørne af matr.nr. 2k.

Når anlægget / deponeringsenhederne er fyldt op og slutaftdækkede overgår de til efterbehandlingsperioden, som strækker sig til minimum 30 år efter nedlukningstidspunktet. I denne periode opsamles og behandles perkolatet fra enhederne og der foretages fortsat monitoring af grundvand, overfladevand, perkolat og gas, således som stipuleret i miljøgodkendelsen.

Der vil ikke blive foretaget tilplantning i slutaftdækningen, men den lokale flora og fauna vil med tiden indfinde sig på arealerne. Overfladen af slutaftdækningen vil i efterbehandlingsperioden blive vedligeholdt efter en nærmere fastsat plejeplan således, at områdets overdrevskaraktter understøttes og bibeholdes, som det er fastsat i Norddjurs Kommunes landskabsplan for området.

Hegnet omkring deponeringsanlægget vil som udgangspunkt blive bibeholdt så længe, der foregår deponering på delarealer på anlægget. Dog kan dele af de slutaftdækkede arealer fritages for indhegning efter nærmere aftale med kommunen og med den miljøgodkendende myndighed for anlægget.

14. OKTOBER 2024

**KORTLÆGNING AF ARTER I HENHOLD TIL
ARTSFEDNINGSBEKENDTGØRELSEN
UDARBEJDET FOR RENO DJURS I/S**

LASSE STIG BOSSEN KVALITETESSIKRET AF HANNE HENRIKSEN
MOLS CONSULTING – NATUR & MILJØ APS

Indledning

I forbindelse med ibrugtagelse af nye deponeringsområder på i deponeringsanlægget, ønsker Reno Djurs I/S at få kortlagt evt. beskyttede arter på arealet. Kortlægning foretages forud for ibrugtagelse, således at der ikke bliver forvoldt forsætlig skade på beskyttede arter.

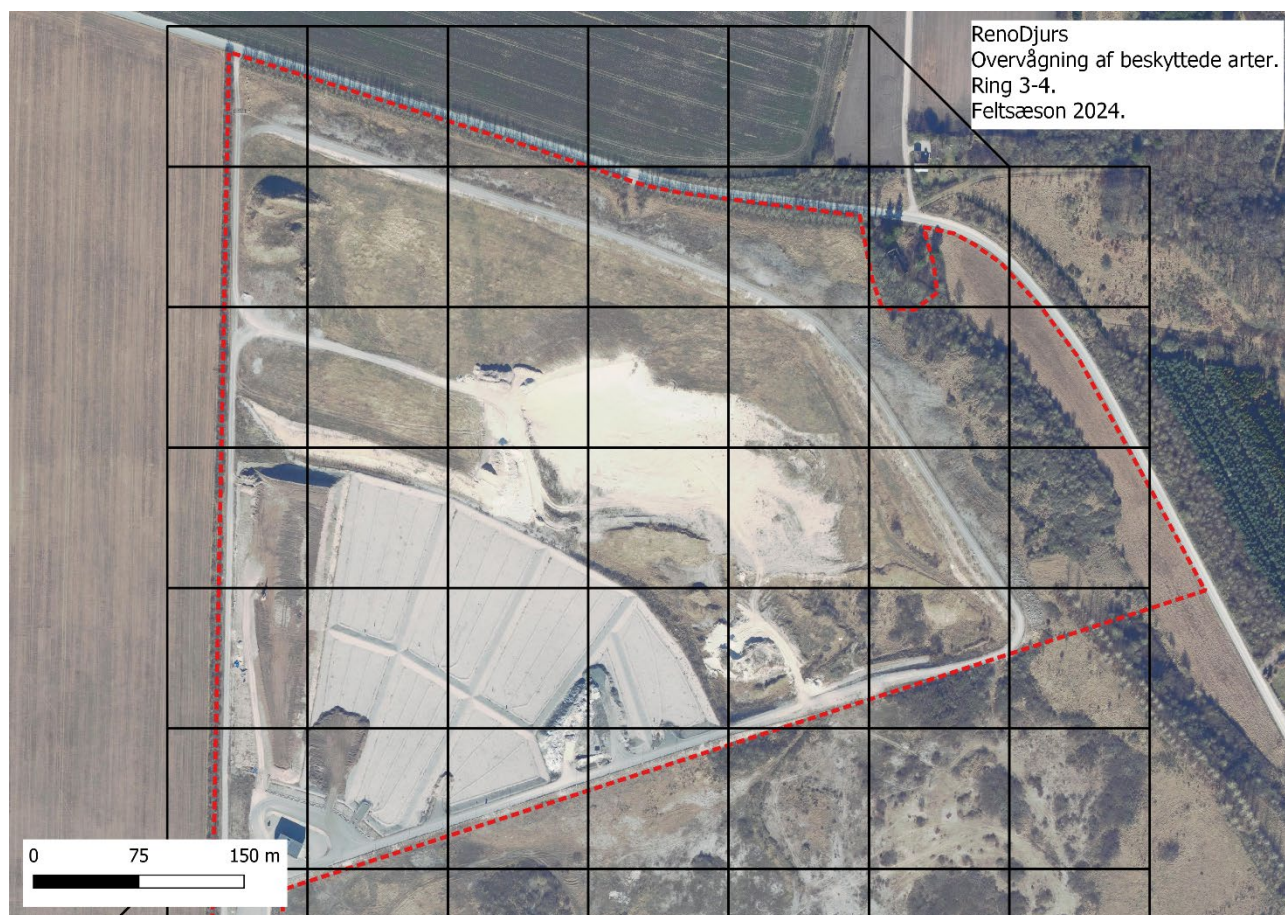
Arealet, som nærværende kortlægning omfatter, ligger i områdets nordlige kant, og udgør et areal på ca. 13 hektar (se figur 1).

Kortlægningen fandt sted i hold til artsfredningsbekendtgørelsens bilag I samt habitatdirektivets bilag IV. Der blev forud for feltsæsonen, udarbejdet en screening for potentielle arter, med henblik på at planlægge feltarbejdet bedst muligt. Der er således kortlagt for bilag IV-arterne markfirben og strandtudse.

Der blev udover de overfor nævnte arter undersøgt, hvor vidt projektet berører stor hornugle.

Markfirben og strandtudse er beskyttet jf. Habitatdirektivets Bilag IV, som også beskytter deres leve-, yngle- og rasteområder. Ydermere er levesteder beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens § 29a, stk. 2.

Alt feltarbejde blev udført af konsulent Lasse Stig Bossen.

Figur 1: Oversigt over kortlægningsområdet

Væsentligheds vurdering

Arealet er beliggende ca. 500 meter fra Kattegat, omgivet af agerbrug og råstofgrave. Undergrunden består overvejende af morænesand og smeltevandsgrus, og der forekommer sydvendte skråninger med løst soleksponeret materiale. Der optræder sporadisk mindre, temporære vandsamlinger på arealet. Der forekommer ikke træer med en brystdiameter over 10 cm. på arealet.

Af tidligere observerede arter, i lokalområdet, på habitatdirektivets bilag IV samt artsfredningsbekendtgørelsens bilag I forekommer:

- **Markfirben**

Markfirben er veletableret i området, da kombinationen af solbeskinnede kystskrænter, løst soleksponeret materiale samt spredt vegetation og urter, græsser og vedplanter, skaber optimale levevilkår for disse.

Der kortlægges i henhold til eksisterende praksis¹.

- **Standtudse**

Der er gjort observation af strandtudse i 2004, umiddelbart sydøst for arealet.

Strandtudse yngler typisk i mindre, temporære vandsamlinger, nær kyster med sandet- og gruset undergrund.

Der kortlægges i henhold til eksisterende praksis².

- **Arter af flagermus**

Flagermus er almindeligt forekommende i området. Dog indeholder arealet ikke strukturer, der potentielt udgør yngle- leve- eller rasteområder, for arter af flagermus.

Det vurderes derfor, at en kortlægning af flagermus ikke er relevant.

- **Hugorm**

Hugorm er almindeligt forekommende i området, hvor den ynder at leve i strukturerne, der også egner sig til markfirben.

Der vil blive kortlagt hugorm i forbindelse med markfirben-registreringen, da deres levevis har flere berøringsflader.

- **Snog**

Snog forekommer sporadisk i området. Dog er den ofte knyttet til mere fugtige, lavtliggende områder.

Det vurderes derfor, at kortlægning af snog ikke er relevant.

¹ Overvågning af markfirben *Lacerta agilis*
Teknisk anvisning til ekstensiv overvågning

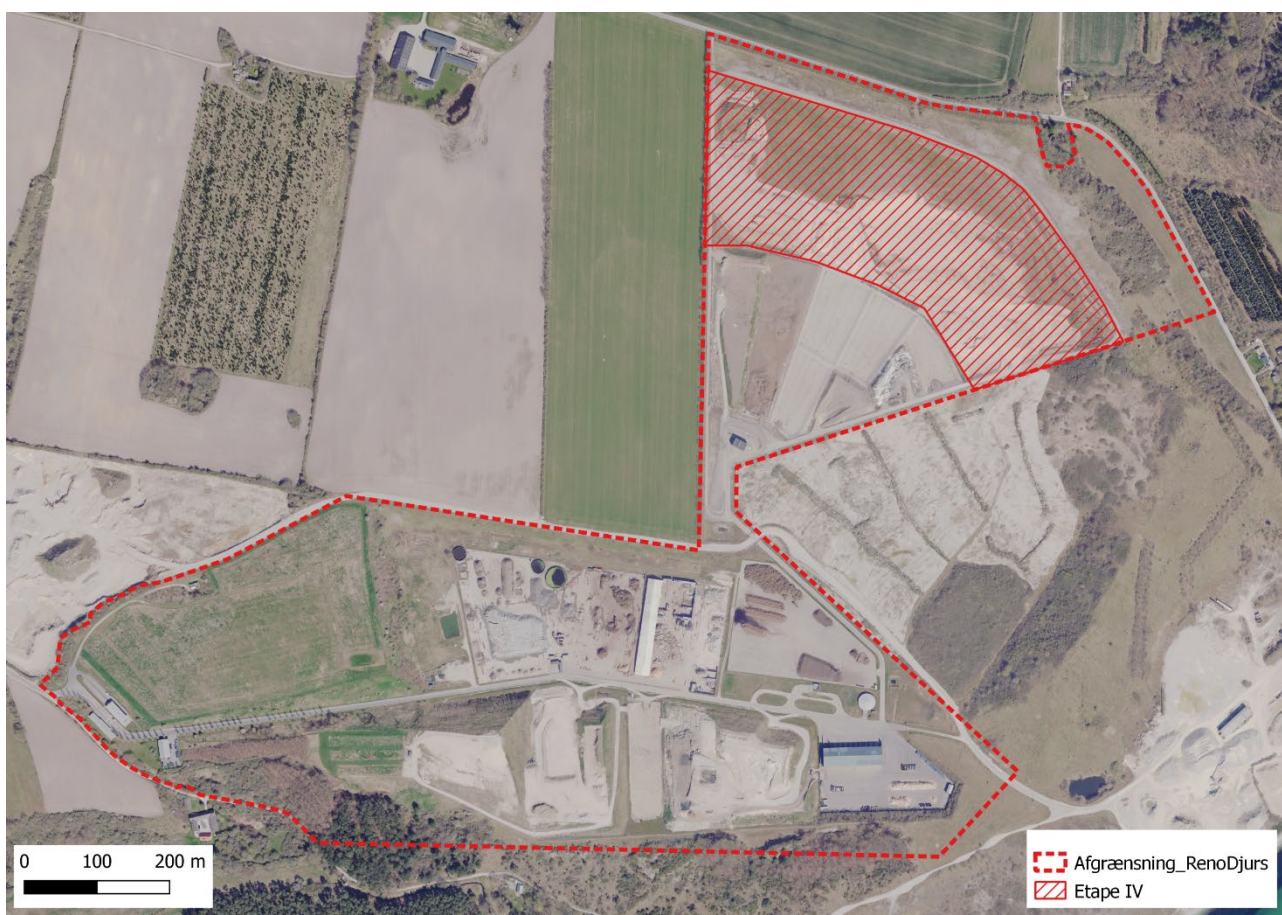
² Opdatering af håndbog om BilagIV arter
Videnskabelig rapport fra DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi 2023

Området

Etape IV er placeret på Reno Djurs nordligste del, grænsende ud til Glatved Strandvej (se figur 2). Deponeringsområdet afgrænses af en intern forbindelsesvej og et fletvævshegn på stålplæle.

Området ligger i lige forlængelse af etape III, og bærer kraftigt præg af graveaktivitet. Store dele af fladen er rømmet for overjorden, og denne er skubbet sammen i såkaldte mulddepoter. Der er bevaret en graveskrænt i områdets nordlige rand, med varierede anlæg, dog af en karakter som sikrer, at skrænten ikke styrter sammen, således den ovenfor liggende vej og hegn ville skulle retableres.

De geologiske forhold i området bærer overvejende præg af aflejringer af smeltevandssand, med en høj permeabilitet, hvilket bevirker, at der ikke er opstået vandstuvninger på arealet.

Figur 2: Oversigtskort over Reno Djurs arealer. Det skraverede område markerer etape IV, hvor kortlægningen har fundet sted.

Figur 3: Afrømmet flade i områdets østlige del. Bemærk det sparsomme vegetationsdække.

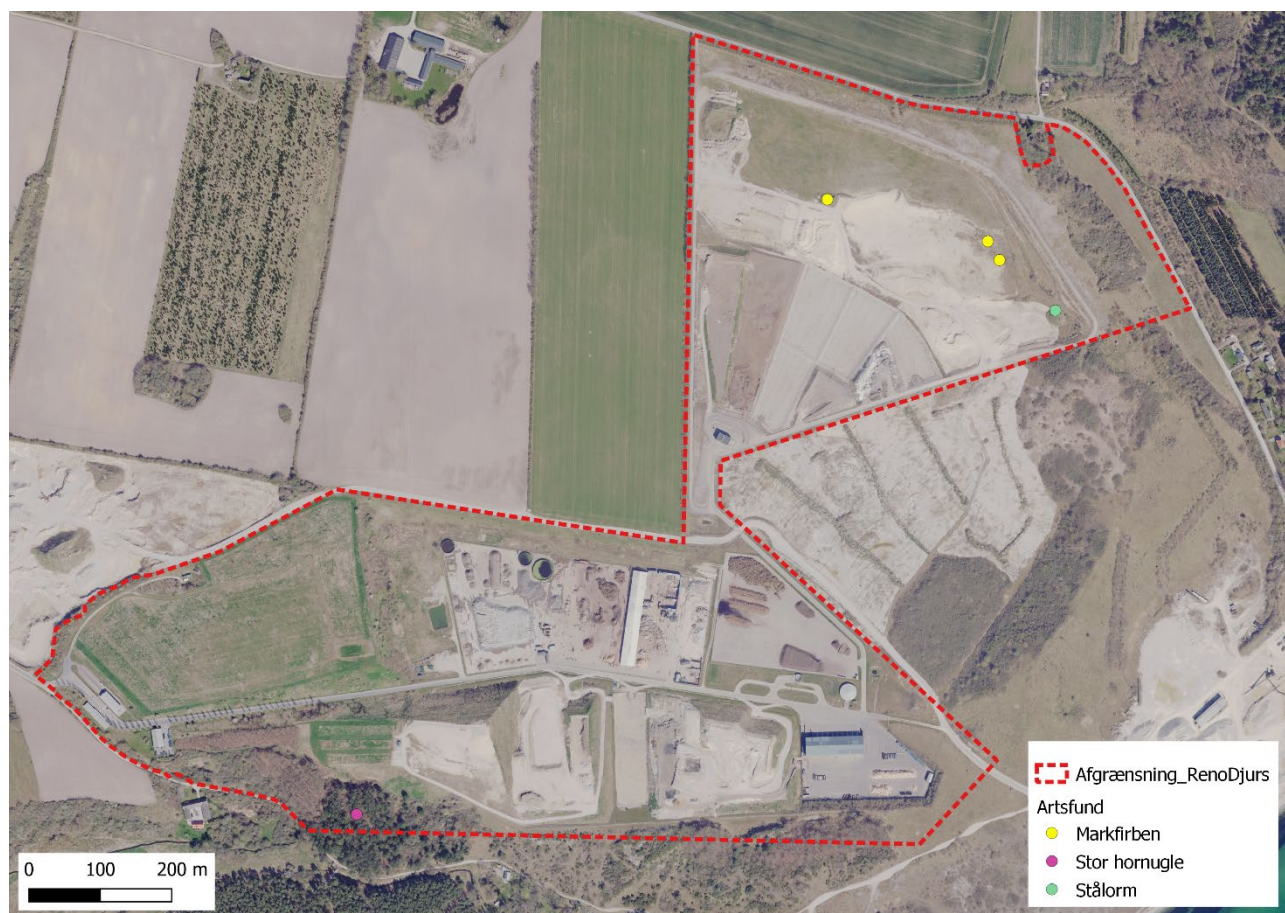

Figur 4: Mindre mulddepot med spredt vegetationsdække. Disse er ideelle levesteder for markfirben.

Undersøgelsen

Kortlægningen af bilag IV arterne blev udført i henhold til tekniske anvisninger, i perioden medio april til medio august 2024.

Kortlægningen af stor hornugle blev ydermere opstartet ultimo februar 2024, hvor der blev foretaget en natlytning efter tudende ynglepar. Et samlet overblik af artsfund fremgår af figur 5.

Figur 5: Oversigt over registrerede arter. Artsfordelingen fremgår af figurens signaturforklaring.

• Markfirben

Markfirben er vidt udbredt på littorina-havskrænterne, på Djurslands sydkyst. De sydvendte skrånninger med spredt vegetation, udgør grundlæggende ideelle forhold for arten. Arten optræder tillige ofte i mulddepoter samt på let tilvoksede graveskrænter i eksempelvis grusgrave, hvor den menneskelige aktivitet skaber yndede forhold for arten.

Der blev ved de tre feltbesøg registreret tre etablerede familiegupper (se figur 5), bestående af kønsmodne hanner og hunner, samt juvenile individer. Disse blev overvejende registreret i forbindelse med solbadning, i nærheden af huleindgange. Der blev ydermere observeret spredningsaktivitet af kønsmodne hanner, ved første feltbesøg i april. Der blev i forbindelse med undersøgelserne af markfirben ikke registreret individer af hugorm. Dette tilskrives de grundlæggende åbne forhold, i hvilke arten vil være meget eksponeret mod prædatorer, så som tårnfalk, musvåge og rød glente, som alle forekommer i området.

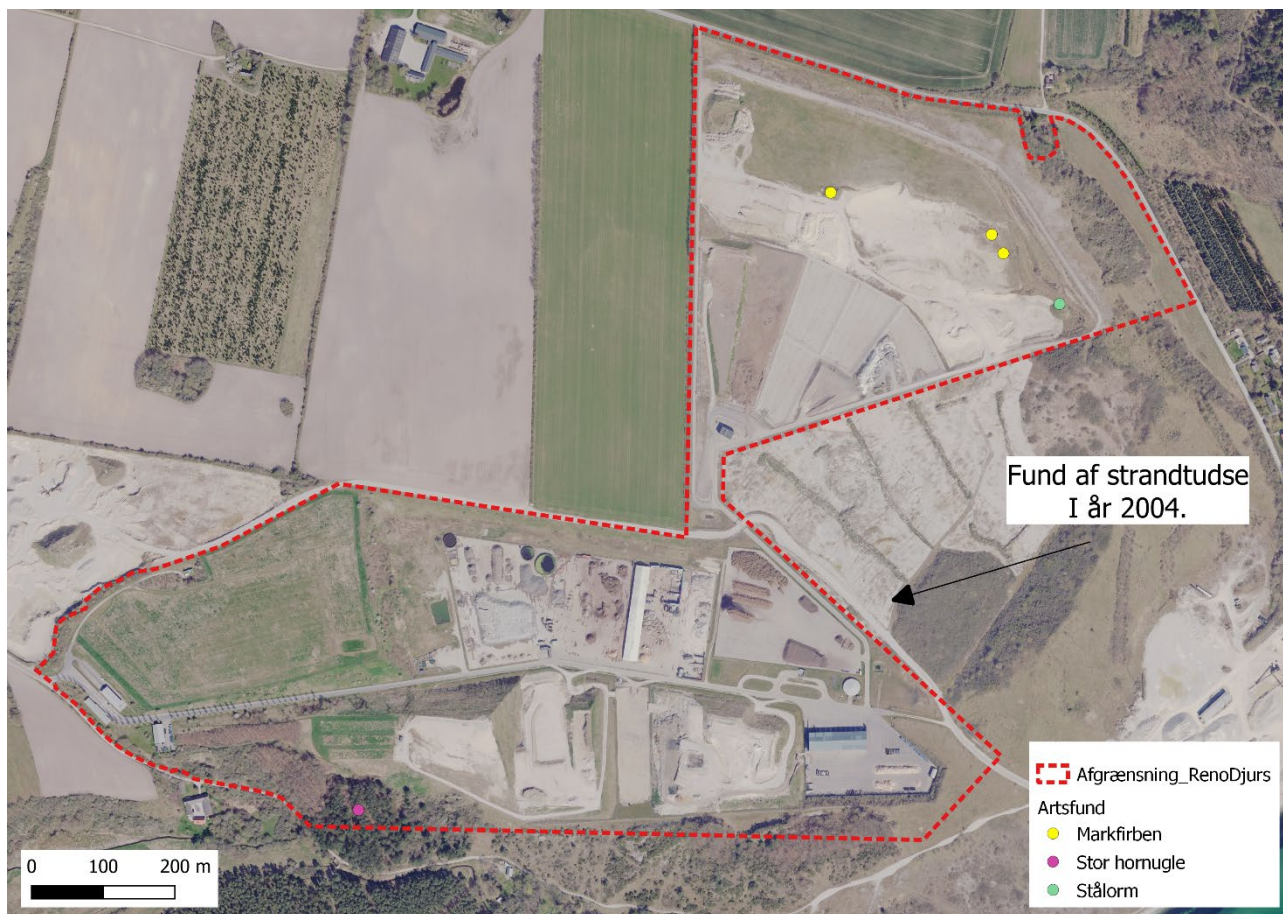
Figur 6: Tre rastende individer af markfirben.

- **Strandtudse**

Med udgangspunkt i det tidligere fund af arten i lokalområdet, blev der foretaget en kortlægning i henhold til den tekniske anvisning. Der blev der hverken observeret, eller auditivt registeret, individer ved kortlægningen. Der findes ligeledes ingen egnede levesteder, som lever op til levestedsbeskyttelsen, i projektområdet. Det tidligere fund (2004) er gjort i en temporær vandsamling, i forbindelse med råstofindvinding, umiddelbart syd for projektområdet. Vandsamlingen blev i 2008 jævnet, i forbindelse med deponering af flyveaske på arealet (se figur 7 og 8). **OSB. Det vurderes, at der ikke var tale om forsætlig skade, eftersom det temporære vandhul udelukkende bestod af et hjulspor eller lignede mindre fordybning, som følge af gravearbejdet.**

Figur 7: Ortofoto forår 2008. Her fremgår deponeringen af flyveaske på arealet, umiddelbart nordvest for udskibningshavnen.

Figur 8: Her fremgår fundet af strandtudse, på naboarealet i 2004.

- **Stor hornugle**

Stor hornugle er optaget på fuglebeskyttelsesdirektivets bilag I og har rødlistestatus EN (moderat truet). Arten ynder at yngle i grusgrave og lignede, hvor den lægger sine æg i en lille fordybning i jorden. Typisk vil dette være i forbindelse med en sammenstyrtning, mindre bygningsværker og sågar tekniske installationer såsom tørsigter mv. Under tiden kan arten dog finde på at yngle i forladte rovfuglereder i træer, hvorved ungerne sikres bedre mod prædatorer.

Ved natlytningen blev der registeret yngleaktivitet, i form af parringkald. Disse kald er umiskendelige, og kan høres over store afstande. Om end der er en del usikkerhed forbundet med at placere hvorfra kaldende kommer, vurderes det, at de kaldende individer befandt sig i retning af Rugård Skov, umiddelbart syd for Reno Djurs arealer. Der blev ved senere dagbesigtigelse registeret flere fjer fra arten, i umiddelbar nærhed af en redekasse, opsat af inventøren i 2023 (se figur 5 samt 9-10).

Figur 9: Svingfjer og dun fra stor hornugle, fundet nær redekassen.

Figur 10: Redekassen, der imiterer en forladt rovfuglerede. Opsat i skoven syd for deponeringsområdet.

- **Øvrige arter**

Af øvrige arter registeret på området, i forbindelse med feltundersøgelserne lyder følgende:

- **Stålorm**

Stålormen er, trods sit slangelignede ydre, en øgle. Den ynder at leve i relativt skyggede biotoper med mulighed for vekselvirkning mellem sol og skygge, spredt vegetationsdække den kan skjule sig i, samt tilstedeværelsen af småinsekter, orme og nøgensnegle, som den kan æde.

Stålormen er optaget på artsfredningsbekendtgørelsens bilag I, hvilket gør arten fredet, men ikke levestedsbeskyttet. Der blev registeret to kønsmodne individer, i områdets østlige ende (se figur 5).

Konklusion

- **Markfirben**

Med udgangspunkt i årets kortlægningsarbejde, konkluderes det, at der i projektområdet er to etablerede familiegrupper af markfirben. Markfirbenene og deres levesteder er beskyttet jf. naturbeskyttelseslovens §29 a stk. 2 samt habitatdirektivets bilag IV, hvilket betyder, at der ikke må foretages anlægsarbejde, eller lignede forstyrrelse, uden forudgående dispensation.

Mols Consulting vurderer, at projektet ikke kan udføres, uden forudgående dispensation fra ovenstående lovgivning.

- **Strandtudse**

Med udgangspunkt i årets kortlægningsarbejde, samt øvrigt screening arbejde, vurderer Mols Consulting, at det forestående anlægsarbejde ikke har negativ indvirkning på artens økologiske funktionalitet. Der lægges i konklusionen særlig vægt på den manglende tilstedeværelse af levesteder i området, samt der udelukkende er tale om én registrering i år 2004, i et vandhul der ikke længere eksisterer.

- **Stor hornugle**

Med udgangspunkt i kortlægningen af arten, vurderer Mols Consulting, at det forestående anlægsarbejde ikke har en negativ indvirkning på artens økologiske funktionalitet. Der lægges vægt på, at der ikke er konstateret yngleaktivitet i projektområdet, og at lokalområdet generelt rummer gode livsbetingelser for arten.

- **Øvrige arter**

Med udgangspunkt i de registrerede kønsmodne individer af stålorm, vurderer Mols Consulting, at det forestående anlægsarbejde ikke påvirker artens økologiske funktionalitet negativt. Arten er ikke levestedsbeskyttet. For at undgå forsætligt individdrab, bør anlægsarbejdet udføres i perioden april-august, for at imødekomme vinterdvale og yngleperiode. Forud for opstart af anlægsarbejde i projektområdets østlige del, med træer, buske og højt græs, bør projektområdet gennemgås, og eventuelle individer flyttes til et sikkert sted i umiddelbar nærhed af projektområdet.

Plan for etablering af erstatningslevesteder og flytning af markfirben i forbindelse med udvidelsen af Etape IIIa (Fase 2) ved Reno Djurs

Udarbejdet for Reno Djurs I/S af David Mayntz

Kvalitetssikret af Hanne Henriksen & Lasse Bossen

Mols Consulting - Natur og miljø ApS

Juni 2025

Indholdsfortegnelse

Etablering af erstatningslevesteder for markfirben ved Reno Djurs	3
Indledning	3
Erstatningslevesteder - placering og landskabskarakter	5
Forberedelse og jordbearbejdning.....	8
Habitatstruktur	9
Økologisk funktionalitet og forbindelse	9
§3-beskyttet natur og dispensation.....	10
Overvågning	10
Indfangning og flytning af markfirben	11
Paddehegn	11
Fangst og flytning	13
Afgrænsning og sikring.....	14
Opfølgning på de eksisterende levesteder.....	14
Konklusion	15
Referencer	15

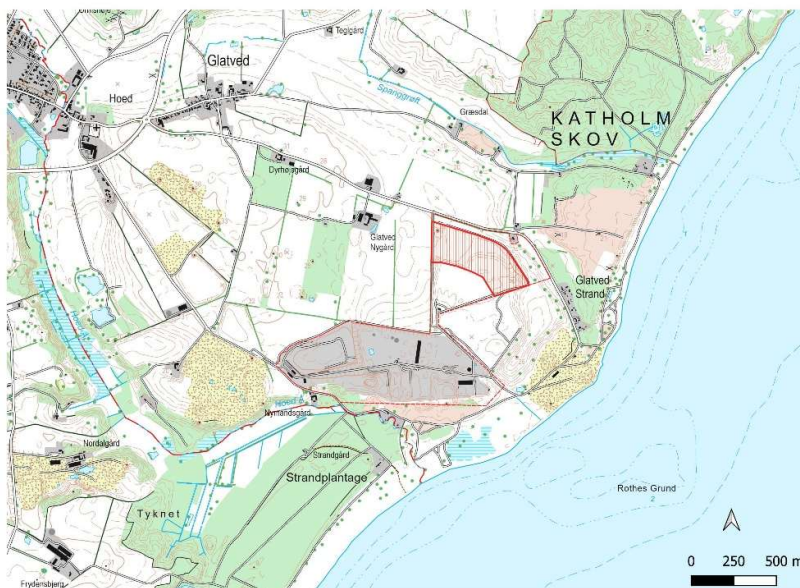
Etablering af erstatningslevesteder for markfirben ved Reno Djurs

Indledning

Dette notat beskriver den planlagte etablering af erstatningslevesteder for markfirben (*Lacerta agilis*) i forbindelse med kommende anlægsarbejder ved Reno Djurs' deponeringsanlæg. Notatet danner grundlag for ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 29a, artsfredningsbekendtgørelsens §10 og de øvrige eventuelle tilladelser efter gældende lovgivning.

Baggrund

I forbindelse med etableringen af en ny deponeringscelle (Etape IIIa, fase 2) på Reno Djurs' deponeringsanlæg skal der opgraves ca. 200.000 m³ jord, og terrænet reguleres over et areal på omtrent 12 ha (figur 1).

Figur 1: Oversigtskort over Reno Djurs' anlæg og det planlagte projektområde (Etape IIIa, fase 2), hvor eksisterende levesteder for markfirben vil blive påvirket. Rød stiple linje markerer Reno Djurs arealer, og rødt-skravering viser projektområdet.

Anlægsarbejdet vil medføre ødelæggelse af eksisterende levesteder for markfirben, en art der er beskyttet efter habitatdirektivets bilag IV samt naturbeskyttelseslovens § 29a, stk. 2. Det betyder, at artens yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges uden forudgående dispensation.

Lovgivningsmæssigt grundlag

Habitatdirektivet (92/43/EØF) og den danske habitatbekendtgørelse pålægger medlemslandene at sikre streng beskyttelse af bilag IV-arter. Det omfatter bl.a. forbud mod forsætligt drab, forstyrrelse samt ødelæggelse af levesteder, uanset om arten forekommer inden for et Natura 2000-område eller ej.

Naturbeskyttelseslovens § 29a indebærer, at levesteder for bilag IV-arter ikke må beskadiges eller ødelægges. Dette gælder både permanente og midlertidige strukturer, som er nødvendige for artens livscyklus – fx solåbne skråninger til æglægning og fødesøgningsområder.

Formål og afværgeforanstaltning

De eksisterende levesteder er vist på Figur 2 og beskrevet i rapporten "*Kortlægning af arter i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen*" (Mols Consulting 2024).

Figur 2: Kort over registrerede forekomster og levesteder for markfirben ved Reno Djurs, inkl. afgrænsning af populationer og forbindelser til nærliggende naturarealer og kystpopulationer.

For at kompensere for tabet af levesteder for de tre dokumenterede familiegupper af markfirben – estimeret til at omfatte ca. 100 individer – planlægges etablering af egnede erstatningslevesteder nær det planlagte anlægsområde. Før anlægsstart gennemføres en konkret artsforflytning efter gældende retningslinjer, så individerne overføres skånsomt til det nye erstatningshabitat. Dette sikrer, at projektet ikke medfører overtrædelse af forbuddet mod forsætlig aflivning af beskyttede arter. Disse indsatser kræver forudgående dispensationer.

Erstatningslevesteder - placering og landskabskarakter

Det udpegede areal er beliggende nord for anlægsområdet, og figur 3 og figur 4 viser henholdsvis fotos og en kortskitse af området. Samlet set vurderes området at have et godt potentiale som habitat for markfirben.

Området er kendetegnet ved en tør bund af smeltevandssand og -grus og indeholder solrige mikrohabitater, der er egnede for arten. En del af det udpegede område omfatter § 3-beskyttet overdrev, som aktuelt er præget af tilgroning. Der vil derfor være tale om en væsentlig forbedring ved fjernelse af vedplanter og åbning af vegetationsdækket, så levevilkårene for markfirben styrkes.

Den geografiske nærhed til Glatved Strand sydøst for projektområdet, som har stabile eksisterende populationer af markfirben, understøtter en funktionel økologisk forbindelse og muliggør opretholdelse af artens genetiske diversitet og langsigtede levedygtighed gennem genetisk udveksling mellem delpopulationer.

Et funktionelt levested for markfirben består af flere integrerede habitater:

- **Yngleområder**, hvor æglægning sker, typisk i varme, veldrænede og solbeskinnede sand- eller grusflader.
- **Raste- og skjulesteder**, hvor dyrene kan søge beskyttelse mod rovdyr og vejr, som regel under sten, i tuer eller sparsom vegetation.
- **Fødesøgningsområder**, der er rige på insekter og tilbyder variation i terrænet, som muliggør effektiv jagt og bevægelse.
- **Termoreguleringszoner**, med adgang til både sol og skygge, som gør det muligt for dyrene at regulere deres kropstemperatur effektivt.

Det planlagte erstatningslevested vil omfatte en sammenhængende jordvold med et areal på op til 4.500 m², hvilket er tre gange så stort som de nuværende yngleområder, der samlet

dækker mindre end 1.500 m². Det eksisterende areal har hidtil kunnet understøtte flere familiegrupper af markfirben, og det væsentligt større nye habitat vurderes derfor at kunne rumme flere territorier/familiegrupper. På selve volden skabes forskellige former for mikrovariation, herunder variation i hældning, eksponering, jordstruktur og fugtighed. Denne mangfoldighed af mikrohabitater medvirker til at etablere et funktionsdygtigt mikroklima, der understøtter markfirbenets behov for termoregulering, æglægning, skjul og fødesøgning. Kombinationen af soleksponerede skråninger, pletvis bar jord, lav bevoksning og spredte strukturer som sten og kvas bidrager til en høj levestedskvalitet.

Herudover fungerer det omkringliggende sydvendte skråningsareal – med sandet og gruset bund samt spredte sten – som buffer- og spredningszone, der styrker den samlede økologiske funktionalitet og understøtter artens fulde livscyklus.

Etableringen vurderes dermed at opfylde habitatdirektivets krav om, at erstatningshabitater skal være funktionelt ækvivalente med eller bedre end de levesteder, der går tabt som følge af projektet.

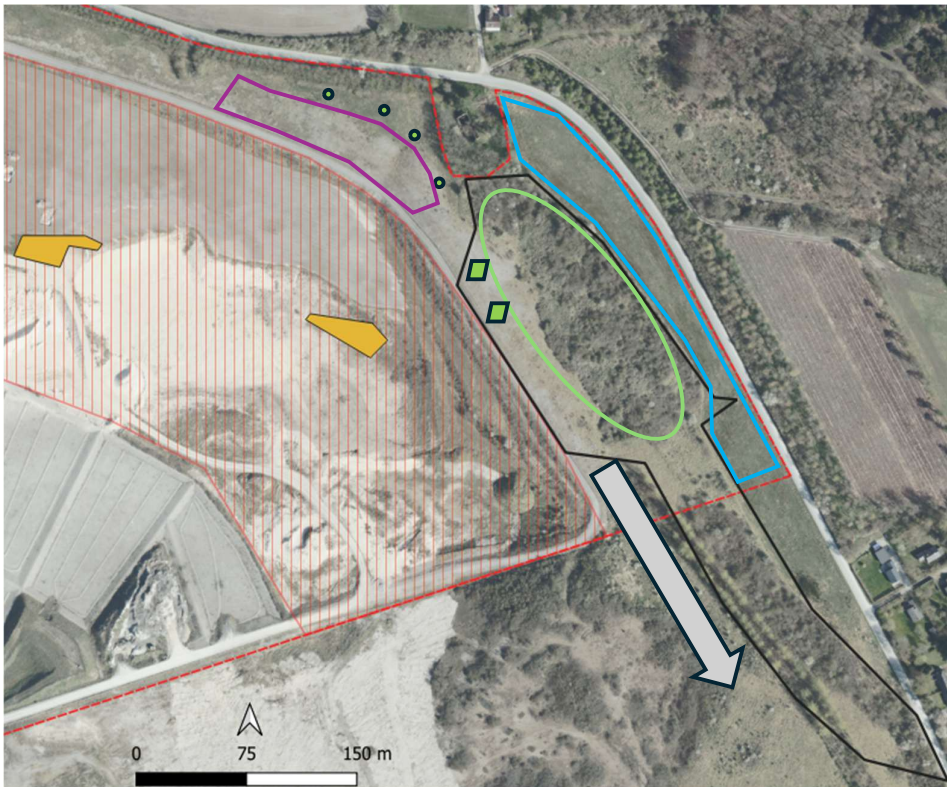

Figur 3: Foto fra juni 2025 af arealet, hvor erstatningslevestederne ønskes etableret: a) foto af sandet jordbund med let og spredte bevoksninger, b) grupper af større sten nær erstatningsynglepladserne og c) sydvendt skråning, hvor ynglepladser etableres. I baggrunden ses det beskyttede overdrev, der delvist er sprunget i skov.

Mellem det § 3-beskyttede område og Glatved Landevej ligger et areal på 9.700 m², hvor store dele vurderes velegnede som et ekstra fødesøgningsområde (figur 4). Området er præget af god soleksponering og en lav, artsrig vegetation, som typisk tiltrækker et varieret insektliv – markfirbenets primære fødekilde. Imidlertid er forbindelsen mellem dette område og de planlagte levesteder delvist blokeret af tilgroning i det § 3-beskyttede overdrev. For at sikre adgang og økologisk funktionalitet bør dette overdrev derfor plejes gennem rydning af vedplanter og åbning af vegetationen. Den ønskede åbne struktur med sparsom, lav vegetation og pletvise grupper af typiske overdrevsbuske som slåen, engriflet hvidtjorn, mirabel, tørst og ene skaber mikrohabitater, der understøtter skjul, termoregulering og

fødesøgning. Samlet vil det forbedrede overdrev kunne fungere som et værdifuldt supplement til de nyetablerede kerneområder og bidrage til sammenhæng i levestedskvaliteten og føderessourcer for markfirben gennem hele sæsonen.

Når det nye fødesøgningsområde på ca. 9.700 m² er etableret og sammenholdes med de øvrige funktionelle levestedsarealer, vil der samlet være adgang til mindst 28.000 m² egnet habitat til fødesøgning. Dette vurderes at udgøre en væsentlig forbedring i forhold til de oprindelige forhold og bidrager til bestandens fødegrundlag og bæreevne.

Figur 4: Skematisk planskitse over området, hvor nye levesteder for markfirben planlægges etableret. Den røde stiplede linje viser grænsen for Reno Djurs' areal, mens det sorte omrids angiver det § 3-beskyttede overdrev. Det skraverede felt markerer projektområdet, hvor eksisterende levesteder (mørkegule polygoner) forventes påvirket. Det violette polygon viser placering af planlagte volde med funktion tilpasset æglægning og vinterrast. Den grønne ellipse angiver det § 3-område, hvor der selektivt ryddes for at fremme levestedsstruktur og passage til fødesøgningsområde med høj insekttæthed (lyseblå felt). Små grønne cirkler viser kvasbunker fra rydning af mindre vedplanter, mens grønne firkanter angiver stakke af ved fra større træer. Den gråhvide pil illustrerer spredningskorridor mod populationer ved Glatved Strand.

Forberedelse og jordbearbejdning

Yngleområder

På arealet etableres som ynglesteder på én stor vold med et areal på mindst 4500m² med omtrent samme form og jordbundsforhold som de eksisterende to levesteder. Jordvolden udformes med følgende specifikationer:

- Højde: ca. 1,5–2 meter
- Anlæg: ca. 2:5 (svarende til ca. 22 grader)
- Længdesidernes orientering: syd, sydøst og/eller sydvest
- Der anvendes løs, sandet jord til at forme skråninger, som efterligner naturlige, soleksponerede skrænter. Jorden skal være tilstrækkelig løs til, at markfirben kan nedgrave æg, og samtidig indeholde nok organisk materiale til at understøtte vækst af græsser og urter. Hvor det er muligt, kan eksisterende jord genanvendes, da denne allerede har vist sig velegnet som levested for arten.
- Topografi: de lave jordvolde skaber variation i mikroklima og muligheder for skjul
- Strukturelle elementer: der indarbejdes i jordvoldenes nærområder sporadiske træstammer og kvasbunker (fra rydningen) til brug for solbadning og skjul. Der er desuden allerede høj tæthed af større sten nær på ynglepladserne.

Selektiv rydning af træer og buske

I den nordvestlige del af § 3-overdrevet (markeret med grøn cirkel, figur 3) foretages en selektiv rydning af træer og større buske. Formålet er at øge soleksponeringen og skabe en åben korridor mellem de nye erstatningsynglesteder (*violette ellipser, figur 3*) og det eksisterende fødesøgningsområde (*lyseblå markering, figur 3*). Rydningen tilpasses, så enkelte pletvise grupper af buske og mindre træer bevares, da disse udgør vigtige skjulesteder og understøtter markfirbens termoregulering.

Følgende arter bevares i mindre grupper: alle forekomster af almindelig ene (*Juniperus communis*), udvalgte grupper af engriflet hvidtjørn (*Crataegus monogyna*) og glat hunde-rose (*Rosa canina*), samt enkelte bestande af slåen (*Prunus spinosa*) og/eller havtorn (*Hippophaë rhamnoides*). For at sikre korridorens funktion og forhindre skygning af de soleksponerede områder, skal der være en afstand mellem trægrupperne. Den præcise afstand planlægges nærmere, hvis/når en dispensation til selektiv rydning af § 3 overdrevet (se nedenfor) gives. Kvas fra rydningen placeres i bunker med op til 1,5 meters højde på de angivnes stader (figur 4). Endvidere efterlades større stammer af ved i bunker på op til 1 meters højde på de markerede steder (figur 4).

Habitatstruktur

Et godt nyskabt levested for markfirben bør blandt andet indeholde nedenstående karakteristika (Vejdirektoratet 2015) – og disse elementer er integreret i det aktuelle projekt.

Soleksponering

Ynglepladserne etableres på allerede eksisterende skrånninger og friholdes for skyggegivende træer og buske for at sikre optimal termoregulering.

Løs, veldrænet jord

Brug af sandet morænejord og jordbearbejdning sikrer mulighed for æglægning og gravning.

Varieret mikrotopografi

Jordvolde og tilstedeværende sydvendte skrånninger skaber solrige, læfyldte lommer med forskellig fugtighed og temperatur, der understøtter både voksne dyr og unger.

Strukturel variation

Tilstedeværelse af sten, og yderligere tilførsel af dødt ved og kvas tilbyder variation til termoregulering, skjulesteder og overvintringsmuligheder.

Lav og artsrig vegetation

En urterig flora tiltrækker insekter og skaber et solidt fødegrundlag for markfirben. Området tilplantes ikke aktivt, da nærliggende egnede habitater forventes at fungere som kilde for naturlig indvandring af relevante plantearter, herunder arter der understøtter markfirben. Dette vurderes som tilstrækkeligt til hurtigt at etablere en funktionel vegetation.

Økologisk funktionalitet og forbindelse

For at en levestedskompensation kan anses som tilstrækkelig, skal erstatningslevestedet have en økologisk funktionalitet, der som minimum svarer til det tabte. Det indebærer, at habitatet skal kunne understøtte alle væsentlige livsprocesser for markfirben – herunder yngle, fødesøgning, skjul, overvintring og spredning.

Den økologiske funktionalitet vurderes ud fra faktorer som levestedets størrelse, variation i mikrohabitat, strukturel kompleksitet, fødetilgængelighed og sammenhæng med andre levesteder. Ifølge *Forvaltningsplan for markfirben* (Naturstyrelsen 2015) er især variation og arealstørrelse afgørende for etablering og opretholdelse af en levedygtig bestand.

Det sammenhængende tilgængelige areal på Reno Djurs arealer til fødesøgning – inkl. nyetablerede og eksisterende funktionelle zoner – udgør mindst 28.000 m². Dette understøtter ikke blot fødegrundlaget, men også artens rumlige krav og mulighed for naturlig populationsdynamik.

Placeringen af de nye levesteder, sammen med adgangen til et stort nyt fødesøgningsområde og den økologiske forbindelse til nærliggende habitater – herunder populationerne ved Glatved Strand – vurderes at opfylde kravene til habitatforbindelse. Der forventes desuden en naturlig genetisk udveksling, som kan styrke den samlede bestand af markfirben på Djurslands østkyst.

§3-beskyttet natur og dispensation

Det område, hvor de nye erstatningslevesteder ønskes etableret, involverer et område udpeget som §3-beskyttet natur (overdrev) i henhold til naturbeskyttelsesloven. Indgreb som terrænregulering, rydning af buske og træer samt fjernelse af eksisterende vegetation (jf. tilstandsændring) kræver derfor forudgående dispensation fra Norddjurs Kommune. I dispensationsansøgningen skal det dokumenteres, at tiltaget ikke forringer naturtilstanden, men derimod styrker og underbygger naturværdierne – for eksempel ved at genetablere et funktionelt overdrev. Projektet kan desuden begrundes med, at det understøtter bevarelsen af den strengt beskyttede art markfirben, og forbedrer levestedsforholdene i et i forvejen tilgroet område. Det skal i den forbindelse fremhæves, at rydning af vedplanter allerede er anbefalet i tidligere en besigtigelsesrapport (Norddjurs Kommune 2017).

Tidshorisont og tilladelser

Etableringen af de nye levesteder forventes igangsat i perioden 2025–2026 og være fuldt funktionelle 1,5 år efter. Dispensationsansøgning vedrørende §3-forholdene indsendes i god tid inden anlægsstart, dvs. sensommeren 2025. Det samlede projekt er samtidig afhængigt af dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsens §10, til indsamling og flytning af markfirben forud for anlægsarbejdet i Etape IIIa (fase 2).

Overvågning

Formålet med overvågningen er at sikre, at de nyetablerede erstatningslevesteder for markfirben fungerer som forventet – dvs. at de understøtter artens livscyklus, herunder yngle-, raste- og fourageringsadfærd – og at bestanden opretholdes eller udvikler sig positivt over tid.

Overvågningen danner desuden grundlag for evt. justeringer i (pleje)indsatsen som led i en adaptiv forvaltningsstrategi.

Efter etablering af erstatningslevestederne og overflytning af markfirben fra de eksisterende områder, bør følgende overvågningsaktiviteter gennemføres for at sikre, at erstatningslevestedernes funktionalitet som minimum svarer til de tidligere, gerne bedre:

- Registrering af solbadningsadfærd og brug af strukturer (første år efter anvendelse).
- Evaluering af æglægnings- og overvintringsmuligheder (første år efter anvendelse).
- Optælling af gravide hunner og/eller yngel (andet år efter anvendelse)
- Anvendelse af standardiserede kvantificeringsmetoder år 2 og år 4 efter ibrugtagning, for at undersøge om populationen falder i størrelse over tid. Fx:
 - Lineære transekter med visuelle observationer
 - Fangst-genfangst metode med mærkning, EAZA (2022).

Såfremt de indsamlede data – mod forventning - skulle vise, at erstatningslevestederne ikke fungerer tilstrækkeligt optimalt, iværksættes der nye initiativer, der kan afbøde på dette, og overvågningen forlænges (jf. adaptiv naturforvaltning).

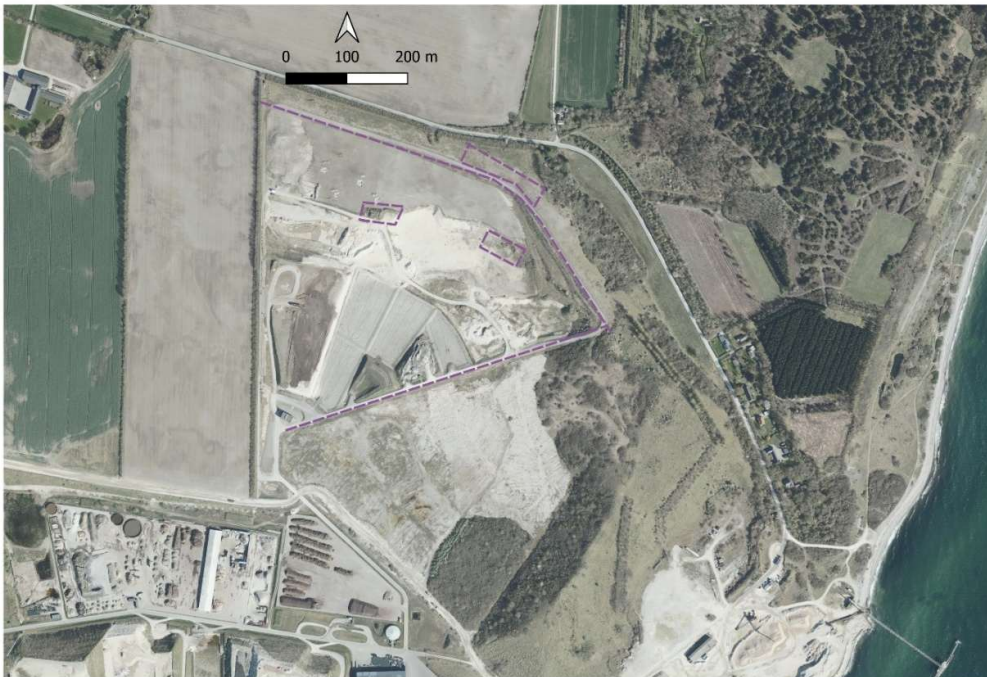
Indfangning og flytning af markfirben

Vinterarbejde

Inden markfirbenene flyttes skal de og deres levesteder og beskyttes mod forstyrrelse og individdrab. Anlægsarbejde kan derfor kun gennemføres i perioden 1. november til 25. marts, hvor markfirben befinder sig i vinterdvale. I denne periode er dyrene inaktive og opholder sig skjult i underjordiske dvalesteder. For at undgå forstyrrelse af overvintrende individer skal kørsel og jordarbejde holdes i en sikkerhedsafstand på mindst 15 meter fra kendte levesteder. Denne zone skal være tydeligt afmærket og respekteres under hele vinterarbejdet.

Paddehegn

Inden indfangning og flytning af markfirben igangsættes, opsættes der midlertidige paddehegn omkring tre nøgleområder: 1) de eksisterende levesteder, 2) de nyetablerede erstatningslevesteder og 3) selve projektområdet. Formålet med hegningen er at styre individernes bevægelse og sikre, at forflytningen sker kontrolleret og uden forstyrrelse fra udefrakommende dyr. Placeringen af hegnene fremgår af kort 5.

Figur 5: Placering af paddehegn i tilknytning til projektområdet (Etape IIIa, fase 2), angivet med lilla stiptet linje. Hegnet omkring de oprindelige levesteder forhindrer indvandring af nye markfirben og udvandring af eksisterende individer før planlagt artsflytning. Hegnet omkring de nyetablerede levesteder opretholdes frem til anlægsstart for at forhindre præmatur kolonisering. Derudover er der placeret hegn mod syd og øst som barriere mod indvandring fra potentielle spredningskorridorer.

De eksisterende levesteder (1) indhegnes umiddelbart inden indfangningen påbegyndes. Hegnet forhindrer, at individer fra den eksisterende bestand forlader levestederne under indfangningsperioden og senere forsøger at vende tilbage, når anlægsarbejdet er i gang. Hegnet sikrer dermed, at det udelukkende er den oprindelige, afgrænsede bestand, der systematisk indfanges og overføres til de nye levesteder.

De nyetablerede erstatningslevesteder (2) indhegnes allerede i forbindelse med deres anlæggelse og forbliver afgrænsede frem til projektets opstart to år senere. Denne afgrænsning har til formål at forhindre, at markfirben udefra når at kolonisere området, og den sikrer dermed, at det er de flyttede individer fra de eksisterende levesteder, der først etablerer sig og danner territorier i de nye habitater. Hegnet fjernes senest en uge efter at de sidste markfirben er flyttet til det nye erstatningslevested.

Som yderligere foranstaltning indhegnes også selve projektområdet mod grænseflader til potentielle spredningskorridorer mod syd og mod nord (3). Dette reducerer risikoen for, at markfirben fra nærliggende bestande utilsigtet bevæger sig ind i anlægsområdet under byggefasen. Indhegningen bidrager dermed til at opretholde kontrol med artens tilstedeværelse i og omkring projektzonen. Det samlede hegnsforløb og dets funktionelle opdeling er illustreret på kort 5.

Opsættelse af paddehegn

Paddehegn opsættes som en lav, tæt barriere af plastik eller geotextil, nedgravet ca. 10–20 cm i jorden og ca. 40–50 cm over terræn, for at forhindre markfirben i at krydse ind eller ud af afgrænsede levesteder. Hegnet fastholdes med støttepæle for hver 1–2 meter. Eventuelt kan det opsættes i forbindelse med eksisterende trådhegn. Ved skarpe hjørner eller overgangspunkter sikres tæt lukning. Hegnet tilses jævnlige, og vegetationen inden for 0,5 meter fra hegnet holdes lav for at undgå, at dyr kan forcere hegnet. Placeringen angives og afmærkes i QGIS-kort, som vedlægges projekt materialet. Disse anbefalinger bygger på erfaringer fra almindeligt anvendt praksis.

Fangst og flytning

I forbindelse med anlægsarbejdet og ødelæggelsen af de eksisterende levesteder for markfirben ved Reno Djurs, skal alle individer flyttes til de nyetablerede levesteder. Flytningen skal ske i overensstemmelse med habitatdirektivet og artsfredningsbekendtgørelsen og forudsætter forudgående dispensation fra Miljøstyrelsen.

Proces for indfangning og flytning

Gennemføres i juni–august måned, hvor markfirben er aktive og synlige. Undgå regn- og blæsevejrsdage.

Afsøgning og fangst:

- Indsamling foregår i de to indhegnede levestedsområder af personer med herpetologisk erfaring (se kort figur 5).
- Visuel søgning foretages tidligt på dagen i solrige perioder.
- Herpetologiske net og snare anvendes som primær metode.
- Suppleres med nedgravede spandfælder (pitfall traps) langs barrierer i områder med lav synlighed. Dette sikrer, at markfirbenene ikke bliver unødigt eksponeret for

overophedning, eller som fødeemner for rovdyr, som f.eks. tårnfalke, fasaner og ravne. Faldfælder røgtes to gange dagligt.

Registrering

- Hvert individ registreres med køn, størrelse og alder (voksen/juvenil).

Transport

- Beholderne fores med blødt, naturligt materiale som græs eller fastgjorte korkstykker, for at minimere stress og skader under transport.
- Dyr transporteres individuelt i ventilerede beholdere (fx plastikbokse med huller og græs).
- Transport til de nye levesteder sker hurtigst muligt for at minimere stress, overophedning mv. Afstanden herimellem er 80 – 270 meter, og kan foregå til fods.

Udsætning

- Firben frigives i solrige, strukturrige mikrohabitater i det nye erstatningslevested.
- Udsætning spredes over flere punkter og over flere dage for at undgå trængsel.

Afgrænsning og sikring

- Padde- og krybdyrhegn etableres som ovenfor nævnt langs grænser for at forhindre indvandring, tilbagevandring og utilsigtet spredning. Hegnene bibeholdes indtil anlægsarbejdet i projektområdet er tilendebragt.

Opfølgning på de eksisterende levesteder

For at sikre overholdelse af artsbeskyttelsen for bilag IV-arter, herunder markfirben, skal der efter fangst, og inden anlægsarbejdet påbegyndes, gennemføres en systematisk kortlægning af artens tilstedeværelse ved brug af anerkendte søgningsmetoder. Undersøgelserne skal gennemføres i felt sæsonen og på tidspunkter, der sikrer registrering af arten, hvis den forekommer. Indfangningen fortsætter, indtil området vurderes tømt – dvs. når der i tre på hinanden følgende dage med egnede vejrforhold ikke er fanget eller observeret markfirben. Dette vurderes som tilstrækkeligt til at sikre, at arten ikke længere er til stede ud fra en faglig vurdering af artens adfærd og mobilitet.

Konklusion

- Med den beskrevne plan for etablering af erstatningslevesteder, selektiv rydning, habitatstrukturering, overvågning og kontrolleret flytning af markfirben – herunder opsætning af midlertidige paddehegn omkring både de eksisterende og nye levesteder samt projektområdet – vurderer Mols Consulting, at projektet lever op til de gældende biologiske og lovgivningsmæssige krav til beskyttelse af bilag IV-arten markfirben.
- De nyetablerede levesteder vurderes at kunne opfylde artens krav til egnede yngle-, raste-, fouragerings- og spredningsområder, og den samlede indsats understøtter artens funktionelle tilstedeværelse i lokalområdet. De anvendte hegn forhindrer utilsigtet ind- og udvandring og bidrager til en effektiv og kontrolleret forflytning af bestanden.
- Med implementeringen af den planlagte adaptivt forankrede overvågning forventes det, at den samlede, økologiske funktionalitet for markfirben ikke blot fastholdes, men styrkes i området, og at risikoen for individdrab minimeres til et absolut minimum. På den baggrund vurderes projektet at være i overensstemmelse med habitatdirektivets bestemmelser og Naturbeskyttelseslovens § 29a. Projektets realisering er anhängig af opnåelse af de omtalte dispensationer.

Referencer

- Bekendtgørelse nr. 1098 af 21/08/2023 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter (Habitatbekendtgørelsen).
- Bossen, Lasse Stig (2024). *Kortlægning af arter i henhold til artsfredningsbekendtgørelsen*. Mols Consulting.
- EAZA (2022). *Best Practice Guidelines for Sand Lizard (Lacerta agilis)*.
- Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse (Naturbeskyttelsesloven).
- Mizsei, E., Tóth, T., Déri, E., & Korsós, Z. (2023). Management impacts on three reptile species (*Vipera ursinii*, *Lacerta agilis*, *Ablepharus kitaibelii*) in sand grasslands. *Conservation Science and Practice*, 5(5), e12908. <https://doi.org/10.1111/csp2.12908>
- Naturstyrelsen (2015). *Forvaltningsplan for markfirben*.
- Norddjurs Kommune (2017): Besigtigelsesrapport, §3-overdrev ved Reno Djurs. Aktivitet ID: 805693. Danmarks Miljøportal. Indsamlet 18.12.2017.

- Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (Habitatdirektivet).
- Vejdirektoratet (2015). *Nye ynglesteder for padder og firben ved anlæg af veje*. Rapport 527.

Mols Consulting ApS
Tved Kirkebakke 26, 8420 Knebel
Att. David Mayntz

På vegne af Reno Djurs I/S
Nymandsvej 11, 8444 Balle
Att.: Steen Stentsøe

Plan, byg og miljø

Dato: 12-11-2025
Reference: Beate Skovlund Nielsen
Telefon: 20127065
E-mail: ben@norddjurs.dk
Journalnr.: 25/7708

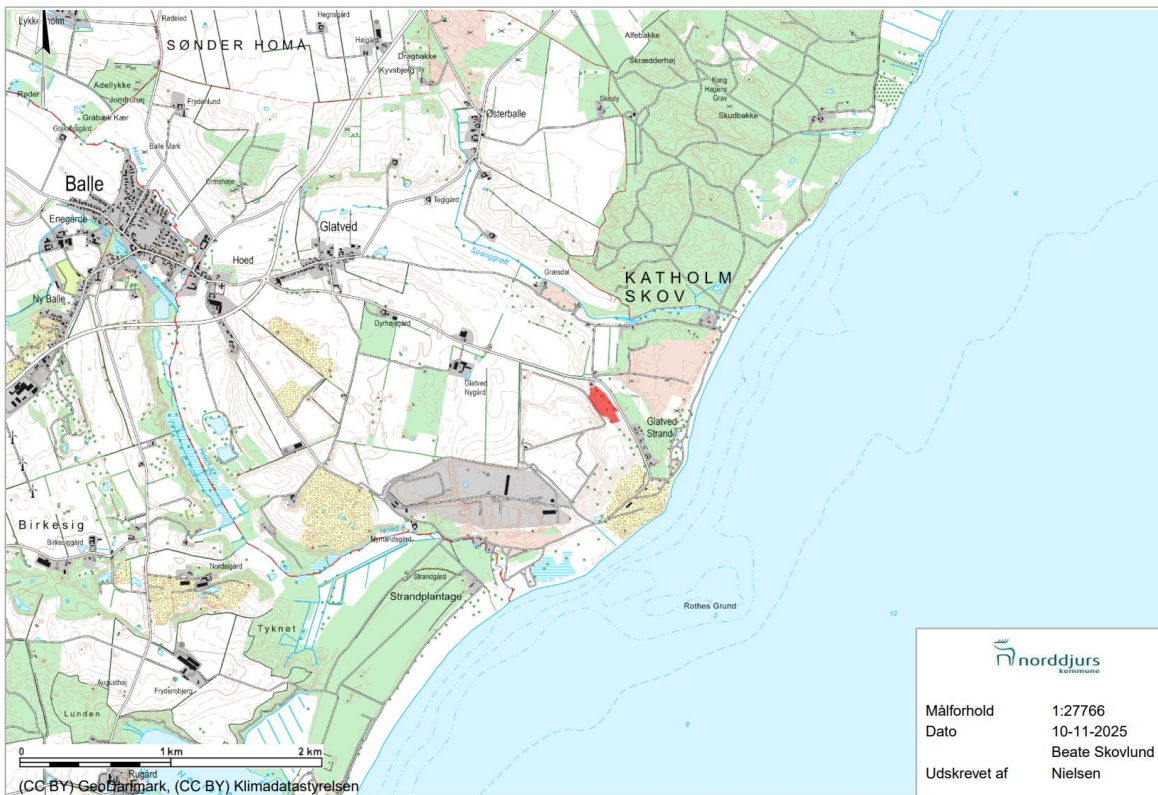
Sendt per mail.

Afgørelse om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3

Vedrørende del af overdrev, l440-02-ov, på matrikel 2k, Glatved By, Hoed. Selektiv rydning af overdrev og udlægning af solbadepladser.

1 Indledning

Mols Consulting - Natur og Miljø ApS har på vegne af Reno Djurs I/S indsendt ansøgning om dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3, jf. § 65, stk. 2, til selektiv rydning af træer og buske samt udlægning af stammer på del af beskyttet overdrev beliggende på matrikel 2k, Glatved By, Hoed- se kortudsnit, figur 1, markeret med rødt:

Figur 1: Ansøgningsområdet placeret i landskabet, markeret med rødt.

Dispensationsansøgningen er indsendt på baggrund af ansøgers ønske om etablering af erstatningslevesteder for markfirben som kompensation for tabte levesteder ved kommende anlægsarbejder på Reno Djurs' deponeringsanlæg.

Vedlagt denne afgørelse er:

- Bilag 1: *Ansøgning om dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 3 til tilstandsændring af beskyttet overdrev på matrikel 2k Glatved By, Hoed*
- Bilag 2: *Plan for etablering af erstatningslevesteder og flytning af markfirben i forbindelse med udvidelsen af Etape IIIa (Fase 2) ved Reno Djurs*

2 Kommunens afgørelse om dispensation

Kommunen giver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte medfør lovens § 65, stk. 2. Dispensationen er givet under forudsætning af at tiltagene udføres som beskrevet i ansøgningen og at en række vilkår (se nedenstående) overholdes.

Der gives således dispensation til:

- Selektiv rydning af træer og buske på det beskyttede overdrev på matrikel 2k, Glatved By, Hoed.
- Oplægning af stammer fra rydningen i de nævnte områder på overdrevet.

Dispensationen gives under følgende vilkår:

1. Rydning og udlægning af stammer skal ske i vinterhalvåret (1. november - 1. marts)*.
2. Maskinkørsel skal ske skånsomt, og der må ikke efterlades varige kørespor.
3. Al kvas/afskåret plantemateriale skal fjernes fra området efter endt rydning, undtagen de stammer, der placeres som solbadepladser.
4. Større fuglekirsebærtræer samt skovæble-træer skal bevares på overdrevets østlige side.
5. Arbejdet skal i øvrigt udføres som beskrevet i ansøgningen, og eventuelle ændringer i forhold til denne skal godkendes af kommunen.
6. Sagsbehandler skal kontaktes, når arbejdet er fuldført.

En dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år fra afgørelsesdatoen.

**Dispensationen er først gyldig efter i høringsperioden hos klageberettigede, der er 4 uger fra afgørelsesdatoen, hvorfor dispensationen tidligst kan tages i brug 11. december 2025. Evt. klager vil have opsættende virkning.*

3 Ansøgers oplysninger

I forbindelse med etablering af erstatningslevesteder for markfirben grundet kommende anlægsarbejder ved Reno Djurs' deponeringsanlæg, søger Mols Consulting - Natur og Miljø ApS på vegne af Reno Djurs om dispensation fra naturbeskyttelseslovens¹ § 3, jf. § 65, stk. 2, til:

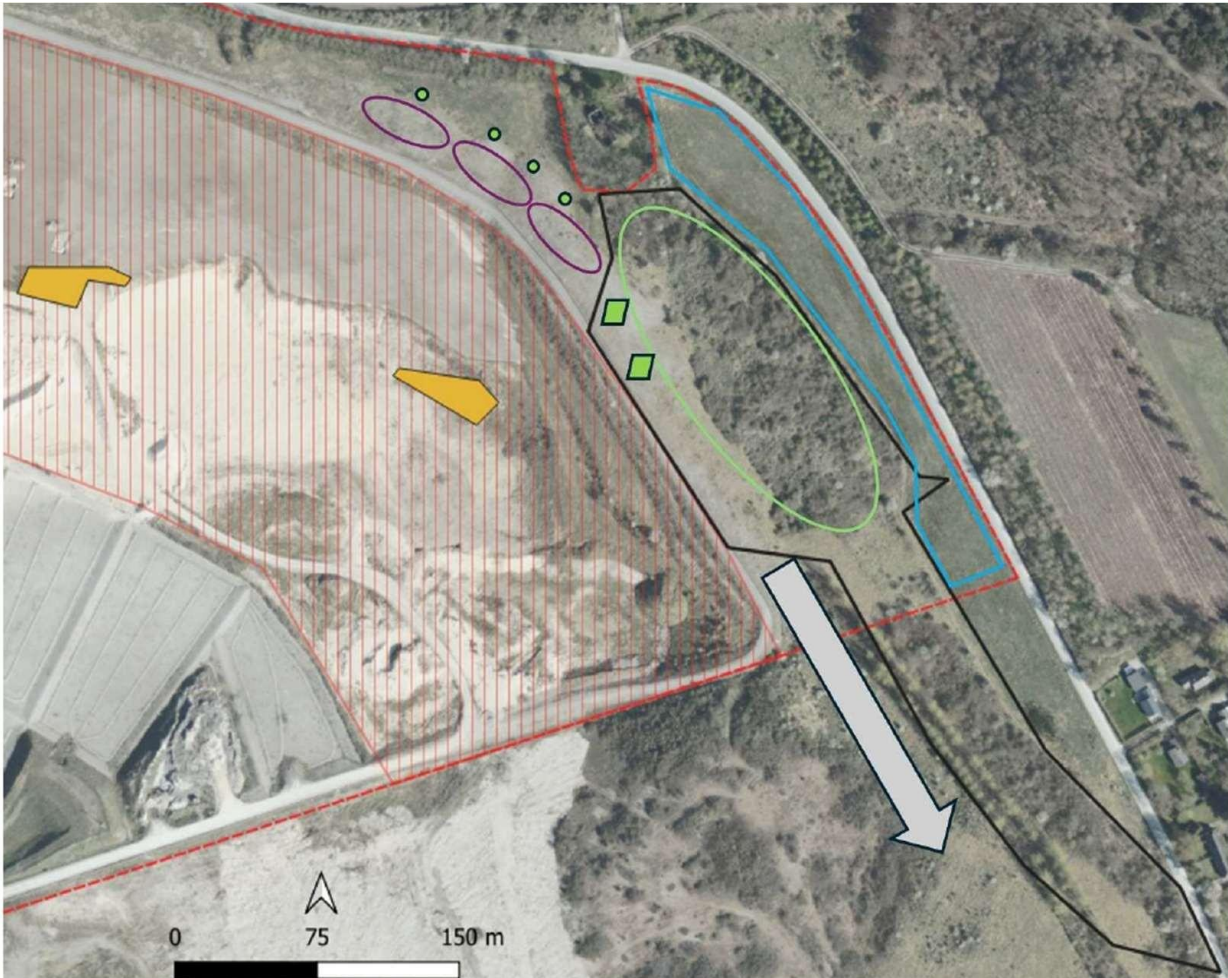
¹ LBK nr. 927 af 28/06/2024

- Selektiv rydning af træer og buske på beskyttet overdrev på matrikel 2k Glatved By, Hoed (se figur 2, cirkulær grøn markering).
- Oplægning af stammer fra rydning på beskyttet overdrev på matrikel 2k Glatved By, Hoed (se figur 2, firkantede grønne markeringer).

Figur 2: Oversigtskort af beskyttet overdrev på matrikel 2k Glatved By, Hoed, hvor der ansøges om tilstandsændring. Gul markering angiver det beskyttede overdrev. Cirkulær grøn markering angiver areal, hvor der skal foretages selektiv rydning af træer og buske. Firkantede grønne markeringer angiver arealer, hvor der skal udlægges stammer fra rydningen. Røde linjer angiver matrikelgrænser © Arealinformation, Kommuner. Fra ansøgningsmaterialet, bilag 1.

Projektet har til formål at bidrage til at kompensere for tab af levesteder i forbindelse med etablering af deponeringsenheder på det nærtliggende deponeringsområde. På nedenstående figur 3 og -tekst fra ansøgningsmaterialet er de samlede tiltag i området beskrevet. Ansøgers notat om erstatningslevesteder for markfirben er vedhæftet som bilag 2.

Figur 3: Skematisk planskitse over området, hvor nye levesteder for markfirben planlægges etableret. Den røde stiplede linje viser grænsen for Reno Djurs' areal, mens det sorte omrids angiver det § 3-beskyttede overdrev. Det skraverede felt markerer anlægsområdet, hvor eksisterende levesteder (mørkegule polygoner) forventes påvirket. Violette ellipser viser placering af de planlagte jordvolde med funktion som æglægnings- og solbadepladser. Den grønne ellipse angiver den del af § 3-området, hvor der selektivt ryddes for at fremme levestedsstruktur og passage til fødesøgningsområde med høj insekttæthed (lyseblå felt). Små grønne cirkler viser kvasbunker fra rydning af mindre vedplanter, mens grønne firkanter angiver stakke af dødt ved fra større træer. Den gråhvide pil illustrerer spredningskorridor mod populationer ved Glatved Strand. Fra ansøgningsmaterialet, bilag 1, 2.

Om øvrige myndighedstilladelser oplyser ansøger, at Miljøstyrelsen og Reno Djurs I/S er i dialog om dispensation til flytning af markfirben og erstatning af levesteder. Ansøger ønsker uanset udfaldet af dialogen med Miljøstyrelsen at udføre naturplejen.

Arbejdet ønskes udført i vinterhalvåret 2025-2026.

Ansøgers fulde ansøgning og notat om erstatningslevesteder for markfirben er vedhæftet denne afgørelse som bilag 1 og 2.

4 Kommunens vurdering

4.1 Områdebeskrivelse

Overdrevet ligger i nær tilknytning til Reno Djurs' deponeringsanlæg mod vest og for nuværende udyrket mark mod øst. Overdrevet strækker sig som en tange mod syd, hvor den afgrænses af et råstofgraveområde på vestsiden.

Figur 4: Ansøgningsområdet markeret med rødt. Overdrevets udbredelse* markeret med orange.

*Kortmaterialet er vejledende: Det skal her understreges, at de medsendte kort, kun viser § 3-registrerede arealer på de ovenfor nævnte arealer. Det betyder, at der andre steder på ejendomme kan være områder, der er beskyttede efter naturbeskyttelsesloven, selvom disse områder ikke fremgår af det/de viste kort. Det er naturtilstanden og historikken på arealet, der afgør, om der er tale om et beskyttet naturområde. Det er altid lodsejers ansvar at sikre, at der ikke sker indgreb i beskyttede naturområder.

4.1.1 Besigtigelse

I forbindelse med sagsbehandlingen af nærværende dispensationsansøgning har Norddjurs Kommune den 5. november 2025 besigtiget projektområdet.

Overdrevets østlige skråning fremstod meget tilgroet af især yngre træer, vedplanter og krat. Engriflet hvidtjorn, slåen, mirabel, ahorn og brombær fremstod hér dominerende i vegetationen. Beplantningen var tæt og overdrevkarakteristiske, lyskrævende arter forekom i mindre grad på denne side af overdrevet. Se nedenstående fotos fra besigtigelsen:

Foto 1,2: Fotos af bevoksning på overdrevets øst side i projektområdet.

På den lysåbne, sydlige og vestlige side af projektområdet observeredes flere karakterarter for overdrev (fx enghavre, pimpinelle, kobjælde og kodriver). På denne side af overdrevet lå også flere fritliggende sten i forskellig størrelse og der voksede et mere artsrigt plantesamfund med mange rosetplanter og urter samt sporadisk laver, mos og svampe, der tilsammen vidner om gunstige mineral- og lysforhold for overdrevstypiske arter. Dog var området hér også præget af tilgroning af især græsser.

Foto 3,4,5: Fotos af overdrevets vestlige side i projektområdet. Området er til dels præget af tilgroning af græs sp., slåen og havtorn, men også soleksponerede områder med løse sten. Nederst til højre, et foto af den mere artsrige vegetation: bl.a. gul snorre, eng-havre og kobjælde.

Generelt vurderedes området at være i en moderat (bedre i det lysåbne) til ringe tilstand - især mod øst i det tilgroede område. Det vurderedes at rydning af vedplanter, nedsættelse af eutrofiering (luftbåren) samt afgræsning vil være plejetiltag, der kunne forbedre naturtilstanden.

Hele besigtigelsesrapporten kan læses her: [Danmarks Miljøportal](#)

Tidligere besigtigelser foretaget af Norddjurs Kommune vidner også om, at der findes flere for overdrev karakteristiske arter og strukturer, der underbygger naturtypen, men at tilgroning truer naturtilstanden på området.

Feltrapporter fra tidligere besigtigelser kan ligeledes fremsøges via Miljøportalen, her: [Naturdata - Danmarks Miljøportal](#) eller ved at følge de nedenstående direkte links:

Besigtigelse 2017: [Danmarks Miljøportal](#)

Besigtigelse 2002: [Danmarks Miljøportal](#)

4.1.2 Luftfotogennemgang

Norddjurs Kommune har gennemgået tilgængelige luftfoto og/eller fly- samt ortofotos fra 1954-2024. Ved tolkning af luftfotos benyttes som udgangspunkt *Teknisk anvisning til luftfotoregistrering af tabt § 3 natur og Teknisk anvisning til luftfotoregistrering af ny og overset § 3-natur*² som metode.

Fra 1950'erne og frem til 2024 kan områdets skikkelse mere eller mindre tydeligt erkendes. Der ses graveaktivitet og dyrkning af marker omkring overdrevet, men egentlig landbrugsdrift eller råstofindvinding på arealet kan ikke erkendes før 2015, hvor den vestlige side af overdrevet fremstår afgravet eller pålagt større mængder grus/sand.

Tilgroning/trævækst kan erkendes på alle luftfotos og især fra 2010'erne og frem fremstår den mere omfangsrig - især på den østlige del.

4.2 Bilag IV-arter

Overdrevet vurderes ikke at være egnet yngle-, raste- eller levested for andre arter på habitatdirektivets bilag IV end nedenstående, hvorfor der ikke redegøres yderligere for projektets påvirkning af disse øvrige arter. Dette skyldes hovedsageligt overdrevets beskaffenhed og manglende tilknytning til potentielt egnede levesteder for øvrige bilag IV-arter i området samt projektets begrænsede omfang, der ikke vurderes at påvirke andre naturområder udenfor overdrevet i ansøgningsområdet.

4.2.1 Markfirben

Der er registreret flere observationer af markfirben i Glatved Strand-området og området vurderes at være et vigtigt leve-, yngle- og rasteområde for markfirben. Det aktuelle overdrev vurderes deslige, at kunne fungere som levested for markfirben på trods af, at der ikke i artsdatabaserne: arter.dk eller naturbasen.dk, er registrerede fund af arten konkret inden for ansøgningsområdet. Dog vurderes området i mindre grad at være et nøglelevested, da der på

Juel, Anders ; Nygaard, Bettina. / *Teknisk anvisning til luftfotoregistrering af tabt § 3-natur*. (2011), Juel, A., & Nygaard, B. (2011). *Teknisk anvisning til luftfotoregistrering af ny og overset § 3 natur*. Link: [L 94 endeligt svar på spørgsmål 82 : cf2033eb-035a-4654-a14c-c115e08d8e89.pdf](#)

grund af den dominerende tilgroning er færre egnede soleksponerede områder; modsat de øvrige nærtliggende lysåbne områder tættere på kysten, hvor flere markfirben-fund er registreret. Rydning af det tætte krat vil gavne de overdrevstypiske arter og strukturer og dette vurderes ligeledes at gavne markfirben i området. Udlægning af stammer kan fungere som solbadepladser for markfirben og vurderes derfor også at gavne arten.

4.2.2 Flagermus

Træerne og det øvrige buskads, som man i ansøgningen ønsker at fælde, vurderes ikke at være af en sådan kvalitet, at de måtte fungere som yngle- eller rasteområde for arter af flagermus. Træerne vurderes ikke at indeholde ikke hulheder eller sprækker tilgængelige eller egnede for flagermus. Overdrevet kan fungere som ledelinje og fourageringsområde, men grundet projektets i denne forbindelse begrænsede omfang vurderes rydningen ikke at ændre væsentligt på flagermus' muligheder for fødesøgning eller ledelinje.

Projektet vurderes derfor ikke påvirke flagermus.

4.3 Øvrige arter

Hugorm, snog, skovfirben og padder vurderes ikke at blive påvirket negativt af naturplejen. Hugorm og snoge vurderes at få gavn af projektet, da de ligesom markfirben, er afhængige af soleksponerede områder, som skabes ved rydning og udlægning af solbadepladser.

Der stilles vilkår om at arbejdet foretages i vinterhalvåret, hvor krybdyr og padder er i vinterhi og hvorfor selve arbejdet derfor vurderes ikke at påvirke disse arter væsentligt.

Det er ligeledes kommunens vurdering at fugle ikke påvirkes væsentligt af naturplejen, da den foretages udenfor fuglenes yngelpleje- og redebygningsperiode. Samlet set vurderes projektet at gavne den generelle naturtilstand og artsdiversitet på overdrevet, hvilket også vurderes at måtte øge fødesøgningsgrundlaget for områdets fugle. Der stilles desuden vilkår om, at enkelte, større frugtbærende træer bibeholdes til gavn for bl.a. overvintrende fugle og nektarafhængige insekter i foråret. Der stilles også vilkår om at enkelte meget lavbevoksede hunde-roser og slåen bibeholdes, således at tilknyttede, gamle laver-samfund på overdrevet bevarer.

4.4 Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 er Natura 2000-område N48, *Stubbe Sø* og ligger omtrent 9 km sydvest for ansøgningsområdet. Natura 2000-basisanalyse kan hentes her: [Rapport](#). Natura 2000-området omfatter Habitatområdet H44 med følgende udpegningsgrundlag:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 44		
Naturtyper:	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Vandløb (3260)	Tør hede (4030)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Rigkær (7230)	Bøg på mor (9110)
	Ege-blandskov (9160)	Stilkege-krat (9190)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Odder (1355)	Damflagermus (1318)

Tabellen viser naturtyper og/eller arter på udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype jf. habitatdirektivet.

Da odder og damflagermus begge hovedsageligt er tilknyttet naturområder omkring vådområder, vandløb og/eller søer og ansøgningsområdet ikke ligger i tilknytning til nogle af disse, vurderes hverken odder eller damflagermus' yngle-, raste-, eller levesteder, at blive påvirket væsentligt af det ansøgte.

Grundet projektets omfang og afstand til Natura 2000-området, vurderes det ansøgte ikke at påvirke arter eller udpegede habitatnaturtypeområder væsentligt.

4.5 Samlet vurdering

Projektområdet er en del af et overdrevsareal større end 2500 kvm. Det rummer et for overdrev typisk plante- og dyreliv. Arealet vurderes derfor at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Jævnfør denne beskyttelse må der ikke foretages tilstandsændrende aktiviteter på arealet uden forudgående dispensation fra dette jf. lovens § 65, stk. 2. Der gives kun dispensation fra § 3 i særlige tilfælde. Særlige tilfælde kan være, når et projekt vurderes at have en særlig samfundsmæssig interesse og alternative placeringer ikke findes mulige eller hvor myndigheden vurderer, at projektet vil være naturforbedrende.

Norddjurs Kommune vurderer, at projektet vil være naturforbedrende for naturtilstanden på overdrevet. Der er især lagt vægt på, at ansøger ønsker at skabe lysåbenhed i form af selektiv rydning på en naturtype, hvis naturtypekarakteristiske arter og strukturer fremmes ved soleksponering. Etablering af solbadningspladser (udlæg af stammer) vurderes desuden ikke at skade eller i større grad påvirke overdrevsvegetationen væsentligt, men danne levestedsmuligheder for både krybdyr og insekter. Der stilles vilkår om, at arbejdet foretages på en sådan måde og tidspunkt, at arbejdet mindst muligt skader/påvirker det tilknyttede dyre- og planteliv. Ansøger har udformet sit projekt således, at det i sig selv gavner naturtilstanden på overdrevet på trods af, at det er en del af et større projekt om etablering af levesteder for markfirben.

På baggrund af dette og ovenstående vurderer Norddjurs Kommune, at der kan gives dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til det ansøgte forudsat at følgende vilkår overholdes:

1. Rydning og udlægning af stammer skal ske i vinterhalvåret (1. november - 1. marts)*.
2. Maskinkørsel skal ske skånsomt, og der må ikke efterlades varige kørespor.
3. Al kvas/afskåret plantemateriale skal fjernes fra området efter endt rydning, undtagen de stammer, der placeres som solbadepladser.
4. Større fuglekirsebærtræer samt skovæble-træer og enkelte ældre lavbevoksede hunderoser og slåen skal bevares.
5. Arbejdet skal i øvrigt udføres som beskrevet i ansøgningen, og eventuelle ændringer skal godkendes af kommunen.
6. Sagsbehandler skal kontaktes, når arbejdet er fuldført.

En dispensation fra § 3 i naturbeskyttelsesloven bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden for 3 år fra afgørelsesdatoen.

**Dispensationen er først gyldig efter i høringsperioden hos klageberettigede, der er 4 uger fra afgørelsesdatoen, hvorfor dispensationen tidligst kan tages i brug den 11. december 2025. Evt. klager vil have opsættende virkning.*

5 Øvrig lovgivning

Vurderingerne, der ligger til grund for dispensationen er foretaget udelukkende ud fra oplysninger og overvejelser relevante for kommunens myndighedsområde medfør naturbeskyttelseslovens § 3 og dispensationsmuligheder i henhold til lovens § 65, stk. 2 og behandles således særskilt fra øvrige tilladelser. Dette gælder således bl.a. tilladelser fra artsfredningsbekendtgørelsen § 10a og naturbeskyttelseslovens § 29a, der begge ligger uden for kommunens bemyndigelsesområde i denne sammenhæng. Norddjurs Kommune har med indeværende dispensation således ikke taget stilling til om, hvorvidt projektet i sig selv eller i sammenhæng med ansøgers øvrige naturtiltag beskrevet i ansøgers *Plan for etablering af erstatningslevesteder og flytning af markfirben i forbindelse med udvidelsen af Etape IIIa (Fase 2) ved Reno Djurs* (bilag 2), vil kunne erstatte eller forbedre levesteder tilsvarende potentielle levesteder for markfirben på Reno Djurs' øvrige ejendomme, der ligger uden for det ansøgte projektområde på § 3-overdrevet.

Det er projektejers ansvar i øvrigt at sikre at eventuelle andre nødvendige tilladelser er givet forud for realisering af projektet.

6 Klagevejledning

Afgørelse kan påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet.

Afgørelsen kan efter naturbeskyttelsesloven, jf. lovens § 86, påklages af:

- ansøgeren,
- ejeren af ejendommen,
- offentlige myndigheder,
- lokale foreninger og organisationer, som har væsentlig interesse i afgørelsen, og landsdækkende foreninger og organisationer, som har beskyttelse af natur og miljø eller rekreative interesser som formål.

Klagefristen udløber 4 uger efter dateringen af den endelige afgørelse det vil sige den **10. december 2025 kl. 23:59**.

Der klages via Klageportalen, som findes på borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Mit-id. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Norddjurs Kommune via Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis:

- klagefristen er overskredet
- klager ikke er klageberettiget
- Miljø- og Fødevarerklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen
- klagesagen fører til, at den afgørelse, der klages over, ændres eller ophæves
- du får helt eller delvist medhold i klagen. Du får dog ikke gebyret tilbage, hvis den eneste ændring er, at fristen i den afgørelse, der er klaget over, forlænges

Hvis du skal have tilbagebetalt dit klagegebyr, sker det typisk inden for en måned efter sagens afgørelse. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis:

- der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Norddjurs Kommune.

Kommunen videresender din anmodning til nævnet, som herefter beslutter, om du kan fritages. Se betingelserne for at blive fritaget på klagenævnets hjemmeside: <https://naevneneshus.dk/>

Hvis du vil indbringe den endelige afgørelse for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt.

Aktindsigt

Norddjurs Kommune skal oplyse, at du har ret til aktindsigt.

Kopi af afgørelsen sendt til:

- Ansøger: Mols Consulting ApS, att. David Mayntz, david@molsconsulting.dk
- Lodsejer: Reno Djurs I/S, att. Steen Stentsøe, sns@renodjurs.dk
- Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, hovedkontor, dn@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, Norddjurs Afdeling, norddjurs@dn.dk, arne.holm-hansen@hotmail.com, dnnorddjurs-sager@dn.dk
- Friluftsrådet, oestjylland@friluftsraadet.dk, fr@friluftsraadet.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Norddjurs, norddjurs@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, Hovedkontor, natur@dof.dk, dof@dof.dk
- Dansk Botanisk Forening, Jyllandskredsen, jyllandskredsen@botaniskforening.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbunds hovedkontor, post@sportsfiskerforbundet.dk

Med venlig hilsen

Beate Skovlund Nielsen

Naturkonsulent

Norddjurs Kommune

Behandling af personoplysninger

Dette brev kan indeholde fortrolige personoplysninger, som udelukkende er til brug for den rette modtager. Hvis du ved en fejltagelse har modtaget brevet, beder vi dig venligst informere afsenderen. Norddjurs Kommune behandler oplysninger om dig for at kunne behandle din henvendelse eller sag. Ønsker du at vide mere om, hvordan vi passer på dine oplysninger, og hvilke rettigheder du har, kan du læse mere på denne hjemmeside: <https://norddjurs.dk/Oplysningspligt>

Reno Djurs I/S

Nymandsvej 11
8444 Balle
Att. Steen Stentsøe

Arter og Natur
J.nr. 2025 - 20229
Ref. NYELE
Den 27. februar 2026

Afgørelse vedrørende j.nr. 2025-20229

Steen Stentsøe har på vegne af Reno Djurs I/S den 18. september 2025 fremsendt ansøgning om dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen¹ til at indfange, flytte, opbevare og transportere markfirben (*Lacerta agilis*) fra et deponeringsanlæg ved Glatved Strand, på øst-Djursland. Ansøgningen er uddybet den 23. september 2025.

Der skal meddeles en miljøgodkendelse efter miljøbeskyttelseslovens² § 33, stk. 1 til det samlede projekt. Miljøstyrelsen er myndighed herpå.

Formålet med projektet er hensynet til bydende nødvendige samfundshensyn og projektet strækker sig i perioden juni-august i 2027.

1. Afgørelse

Der meddeles hermed dispensation fra forbuddet i artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1 og § 11, stk. 1, mod indfangning, flytning, samt opbevaring og transport af markfirben.

Dispensationen er gældende fra 1. marts 2027 til den 15. oktober 2027.

Dispensationen gives efter artsfredningsbekendtgørelsens § 12, stk. 1, nr. 1.

Dispensationen gives på følgende vilkår:

2. Vilkår

- 2.1 Før indsamlingen af markfirben kan påbegyndes, skal den økologiske funktionalitet sikres for arten. Herunder, at alle yngle- og rasteområder, der nedlægges af projektet er erstattet og funktionelle ved påbegyndt indsamling.
- 2.2 Håndtering af markfirben, skal foretages af egnet personale, med ekspertise i arten, således at indsamlingen og flytningen bliver så skånsom som mulig.
- 2.3 **Senest den 1. november 2027** skal ansøger rapportere til styrelsen (naturbeskyttelse@sgav.dk), hvordan dispensationen er udnyttet, herunder skal ansøger afrapportere antallet af individer fordelt på art, der

¹ Bekendtgørelse nr. 521 af 25. marts 2021 om fredning af visse dyre- og plantearter og pleje af tilskadekommet vildt, som ændret ved bekendtgørelse nr. 1005 af 2. juli 2025.

² Lov nr. 4 af 3. januar 2023 om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM).

er håndteret, herunder hvis der er individer, der mod forventning er døde.
Angiv journalnummer i emnefeltet.

Til generelt orientering, gør styrelsen opmærksom på at afgørelsen alene vedrører dispensation fra artsfredningsfredningsbekendtgørelsen, og at det kan være nødvendigt med andre tilladelser. Dette kan f.eks. være tilladelse fra lodsejer/lodsejere, som følge af ejendomsretten eller kommunens tilladelse hvis dispensationen kan påvirke et § 3 område, jf. naturbeskyttelseslovens³ § 3. Således gælder det, at uanset om lodsejer er en privatperson, en virksomhed eller en myndighed, så kan ibrugtagning af dispensationen forudsætte tilladelse herfra, og at indsamling, flytning og udsætning af ovenstående art til naturen, herunder beskyttet natur, kan forudsætte en særskilt dispensation.

3. Baggrund

Ansøger har oplyst, at Reno Djurs I/S skal etablere nye deponeringsenheder (Etape III-A, Fase 2) som led i den fortsatte drift af deponeringsanlægget ved Glatved Strand. Projektet indebærer opgravning af ca. 200.000 m³ jord og terrænregulering på ca. 12 ha. Projektets gennemførelse vil medføre, at to yngle- og rasteområder nedlægges for markfirben. Feltundersøgelser i foretaget af Mols Consulting 2024 og 2025 har dokumenteret tre familiegrupper af markfirben med samlet estimeret 100 individer i projektområdet (se referencer i ”Vurdering af påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter - habitatbekendtgørelsens § 10”, vedlagt som Bilag 1 til denne ansøgning). Anlægsarbejdet vil medføre ødelæggelse af to eksisterende jordvolde, der fungerer som yngle- og overvintringshabitat.

Ansøger har vurderet, at der ikke er alternativer til dispensationen da projektet indebærer etablering af nye deponeringsenheder, hvilket nødvendiggør opgravning af ca. 200.000 m³ jord og terrænregulering på et ca. 12 ha stort område, der ikke kan placeres andre steder.

Der er gennemført en vurdering af alternative projektudformninger, herunder muligheden for at tilpasse projektets placering og udstrækning. Det vil ikke være muligt at undgå indgreb i de eksisterende levesteder. En opretholdelse af de nuværende levesteder inden for projektområdet er således teknisk uforenelig med projektet.

Der er ligeledes vurderet, om projektet kunne gennemføres uden flytning af markfirben. Dette er ikke muligt, idet anlægsarbejdet vil medføre ødelæggelse af artens yngle- og rasteområder, samt tilfældigt og utilsigtet individdrab på markfirben.

Projektet er nødvendigt af hensyn til opretholdelse af en samfundsmæssigt betydningsfuld forsyningsstruktur: I Danmark deponeres ca. 1,5-2,5% af den samlede affaldsproduktion, hvilket udgøres af den del af affaldsproduktionen, der ikke kan genanvendes, nyttiggøres eller kan bortskaffes ved forbrænding. Det er meget vanskeligt at lokalisere nye deponeringsanlæg på grund af, at sådanne skal placeres kystnært og i områder uden drikkevandsinteresser.

³ Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse

Norddjurs Kommune har i sin kommuneplan og i lokalplanen for området udpeget området ved Glatved Strand til råstofudvinding efterfulgt af affaldsdeponering med henblik på at sikre en langvarig kapacitet herfor. For nærværende modtager deponeringsanlægget deponeringsegnet affald fra ca. 30 % af Jyllands samlede opland. Kapaciteten af allerede etablerede deponeringsenheder vurderes at løbe ud indenfor ca. 3-4 år. Dette i forening med forventninger til markant øgede affaldsmængder til deponering i de kommende år nødvendiggør, at deponeringsanlægget udvides.

Ansøger har også vurderet at dispensationen ikke hindrer opretholdelse af den pågældende arts bevaringsstatus, da der etableres erstatningslevesteder mindst 1,5 år før dyr indfanges og flyttes, hvilket sikrer deres funktionalitet. Erstatningslevestederne placeres i direkte økologisk forbindelse til eksisterende habitat og kystpopulationer ved Glatved Strand, hvilket sikrer funktionalitet og genetisk udveksling, samt at bestanden fastholdes langt over den minimale levedygtige populationsstørrelse ($MVP >> 50$).

4. Fremgangsmåde

Det er beskrevet i ansøgningen og dennes bilag⁴, at der opsættes paddehegn omkring projektområdet og de eksisterende levesteder umiddelbart inden indfangning. Hegnet nedgraves 10–20 cm og holdes under opsyn gennem hele perioden for at forhindre passage, og for at undgå at markfirben kommer uforsvarligt til skade langs heget. Paddeheget opsættes så det står stramt og uden mulighed for markfirbenene at forcere heget under eller over det.

5. Regler

Efter artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1, gælder der bl.a. et forbud mod forsætlig indfangning og drab af vildtlevende dyr omfattet af habitatdirektivets bilag IV. Markfirben fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Det følger af artsfredningsbekendtgørelsens § 11, stk. 1, at der bl.a. ikke må ske opbevaring, transport eller flytning af individer af arter, som er omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Såfremt der ikke findes nogen anden brugbar løsning, og det ikke hindrer opretholdelse af bestandens bevaringsstatus i dens naturlige udbredelsesområde, er det muligt at dispensere fra artsfredningsbekendtgørelsens § 10, stk. 1, nr. 1 og § 11, stk. 1, jf. § 12, nr. 1, i samme bekendtgørelse for at *"...af hensyn til den offentlige sundhed og sikkerhed eller af andre bydende nødvendige hensyn til væsentlige samfundsinteresser, herunder af social og økonomisk art,..."*

6. Begrundelse for afgørelse

Afgørelsen træffes på grundlag af ansøgningen.

Det er styrelsens vurdering, at forudsætningerne for at meddele dispensation fra artsfredningsbekendtgørelsen til at indfange, flytte, opbevare og transportere individer af markfirben er til stede. Det er styrelsens vurdering, at dispensationen

⁴ Bilag 1. Mols Consulting, sept. 2025: Vurdering af påvirkning af yngle- og rasteområder for bilag IV-arter (habitatbekendtgørelsens § 10).

ikke hindrer opretholdelse af bevaringsstatus for arten, da dyrene indsamles og flyttes forud af arbejde samt at der etableres erstatningslevesteder, større end det, der nedlægges.

Samtidig har styrelsen i sin afgørelse lagt vægt på, at der er tale om at hensynene i § 12 nr. 1 er opfyldt, da deponianlægget ikke vil kunne anlægges andre steder, jf. dispensationens afsnit 3.

Styrelsen ligger i sin afgørelse vægt på, at projektet udføres af personer med ekspertise i arterne og at dispensationen ikke påvirker områdets bestand af de i afsnit 1 omtalte arter negativt.

7. Klagevejledning

Afgørelsen kan ikke påklages til en anden administrativ myndighed, jf. artsfredningsbekendtgørelsens § 33.

Søgsmål til prøvelse af Styrelsens for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøs afgørelse skal være anlagt ved domstolene inden 6 måneder efter modtagelsen af denne afgørelse, jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.

Med venlig hilsen

Nynne Elmelund Lemming
Arter og Natur

nyele@sgav.dk